

Spoštovane bralke in bralci!

Ko sem včasih pričela z ustvarjanjem nove številke RG sem se vedno spraševala, ali bom dobila dovolj gradiva, da bomo lahko izdali dostojen časopis. V zadnjem času pa nimam tega strahu, saj je dogodkov samo v Rejniškem društvu Slovenije toliko, da v celoti napolnijo naše glasilo in najde se tudi vedno dovolj zvestih dopisovalcev. Najbolj sem vesela, da znate rejnice in rejniki spodbuditi otroke, ki napišejo res prisrčne članke. Z veseljem opažam, da rejniki in rejnice postajate vedno bolj aktivni in da vas RDS povezuje, omogoča, da podelite med seboj svoje izkušnje in ne-nazadnje tudi skušate v rejništvu spremeniti kaj na bolje.

Na prvih okroglih mizah, ki naj bi bile namenjene vam in vašim predlogom, sem bila kar malo razočarana in zaskrbljena hkrati. Predavatelji smo povedali svoje uvodne misli oz. predavanje, potem pa je bilo vse tiho. Včasih je spregovorila kakšna strokovna delavka in smo zaključili. Mislila sem si: kako naj vem, kaj si želijo rejniki, če se ne oglasijo? Vse kar pišem, so več ali manj moje ideje oz. ideje strokovnih delavcev. Kaj pa razmišljajo in čutijo rejnice in rejniki? Kako jih motivirati za pogovor?

Res je, da ste delček svojega mnenja izrazili z anketo po zaključku okrogle mize, kjer dobimo zelo dragocene odzive, a želeli smo si še pogovora z vaše strani. O vaših potrebah, počutju, željah. Res je tudi, da ste nas vedno pohvalili in dobivali smo same dobre ocene. Vsebina RDS po vaših predlogih naj bi bila še pestrejša : RDS naj bi organiziralo izobraževanja, tudi po regijah letovanje otrok na morju, izlete ... Vsak vaš predlog je dobrodošel, vendar verjetno prav vsega ne bomo mogli realizirati. Pomembno je, da ohranimo dialog in odprtost.

Rejnice postajate vedno bolj aktivne, odzivne. Res je, da včasih mine okrogla miza brez daljših debat, vendar začutimo medsebojno dobro energijo in se povežemo. Velikokrat tudi nimamo dovolj časa. In večkrat po takšnih srečanjih prihajajo pisma po elektronski pošti. Takšnih pisem prejemamo vedno več in smo jih vsi zelo veseli. Večinoma na osnovi vaših pisnih predlogov je nastal tudi članek o odprtih vprašanjih v rejništvu.

Vedno večja aktivnost se čuti tudi na drugih področjih, predvsem na področju izobraževanja in medsebojnega povezovanja ter izmenjave izkušenj. Z velikim zanimanjem in resnostjo ste se vključili v izobraževanje na Frančiškanskem inštitutu v Ljubljani, se udeležili srečanja tako v Lendavi kot tudi v Ljubljani, ko smo si ogledali živalski vrt in pri ogledu Postojnske Jame.

Naši družinski tabori ustvarjajo prijateljske vezi med rejniškimi družinami, med otroki in RDS prinašajo nove aktivne člane, ki imajo nove sveže zamisli. Kako dragoceno!

RG skuša imeti tudi izobraževalno vlogo, saj pisane besede direktno o rejništvu ni veliko. Zato je rubrika Strokovni članki dokaj obširna in prinaša različne poglede na rejništvo. Študenti, ki pišejo diplomske naloge si zelo radi izberejo za temo naloge rejništvo. Pri tem se k nam obračajo tudi po pomoč, ki jim jo po svojih močeh nudimo, v zameno pa nam napišejo povzetek svojih raziskovanj.

Rejniška dejavnost se je lani preselila iz našega osnovnega okvira in se je pojavila tudi v kulturi: tako v filmu kot v literaturi. Film Ivan je nekaj posebnega, saj so v njem igralci otroci iz rejništva ne samo v filmu, ampak tudi v realnem življenju. Izzval je kar nekaj različnih komentarjev, dva lahko preberete v našem RG, sicer pa predlagam, da si ga ogledate in si ustvarite svoje mnenje.

Skrbeli smo tudi za pozitivno promocijo tako v lokalnih medijih kot v resnih nacionalnih medijih npr: v časopisu Delo, nacionalna TV, Radio SLO 1 ... Dobili smo tudi prvo slovensko knjižno delo, ki pozitivno predstavlja rejniško izkušnjo.

Preselili smo se še bliže k izvoru nastanka zakonodaje, čeprav kot predstavnica v tem telesu že zaznavam, da je to trdo in zapleteno delo, ki ne rodi sadov prav hitro. Potrudila se bom, da bom rejništvo vsaj približala tistim, ki odločajo, če že ne bo mogoče doseči kaj več. Ravno sedaj je obdobje, ko rejniki lahko podate pripombe na ureditev rejništva v okviru našega Zakona o izvajanju rejniške dejavnosti, ki ga je potrebno uskladiti z Družinskim zakonikom in ga je zato tudi v drugih poglavjih možno spreminjati. Morda se vam porodi še kakšna nova ideja. Še je čas zanjo.

Rejnice se na naše društvo obračate tudi z raznimi vprašanji, na katera na CSD morda ne dobite odgovora ali pa želite drugo mnenje. Včasih očitno pride tudi do nesporazumov med vami in strokovnimi delavci ali drugimi vpletenimi in tudi takrat iščete našo pomoč. Strokovne nasvete ali zakonske napotke vam lahko dajemo, vsega pa ne moremo rešiti, niti za to nismo pristojni. Za to je vzpostavljen strokovni sistem. RDS je dalo pobudo za namestitev nekega dečka, ki je želel oditi v rejniško družino, vendar je to opravilo vsekakor v sodelovanju s pristojnim CSD.

Za nami je res živahno delovno obdobje. Naloge se širijo, z aktivnim delom se širi tudi zanimanje za rejništvo. Vendar naloge, ki jih kot društvo lahko izvajamo, so v nekem smislu omejene. Določene je vendarle potrebno prepustiti strokovnim delavcem. Pomembno je, da sodelujemo, eden drugega slišimo, podpiramo in imamo skupne cilje. Potem se poveže pozitivna energija in nadaljuje v dobro. Zelo mi je všeč pregovor, ki mi ga vedno posreduje skupaj z elektronsko pošto rejnica Veronika. Naj zaključim z njim, saj pove več kot veliko število besed ...

*"Če je v duši luč, je tudi v človeku lepota.
Če je v človeku lepota, je v hiši harmonija.
Če je v hiši harmonija, bo v državi red.
Če je v državi red, je na svetu mir."
Kitajski pregovor*

Lep pozdrav in prijetno branje vam želim!

Vaša urednica Maksimiljana Mali

Kazalo vsebine:

REJNIŠKO DRUŠTVO SLOVENIJE6

RDS ima člana v Svetu Republike Slovenije za otroke in družino (Maksimiljana Mali, univ.dipl.soc.del)..... 6

Sedaj je čas za predlaganje izboljšav v rejništvu (Maksimiljana Mali, univ.dipl.soc.del)..... 8

Poročilo o izvedenem programu v letu 2017 18

STROKOVNI ČLANKI30

Odnos, ki zdravi-izobraževanje za rejnike (prof. Nataša Vrbnjak) 30

Mami, oči, zakaj se moram čez počitnice učiti? (mag. Andrej Omulec)..... 33

Rejništvo skozi prizmo odraslih oseb z izkušnjo rejništva (mag. Melanija Mihorič)..... 36

Zagovorništvo otrok (Melita Leva, univ.dipl.prav.)..... 52

IZ ŽIVLJENJA REJNIŠKIH DRUŽIN54

Naj rejnice leta 2017 (Maksimiljana Mali, univ.dipl.soc.del) 54

Pot v rejništvo 64

Film Ivan (Maksimiljana Mali, univ.dipl.soc.del)..... 67

Opis moje življenjske izkušnje o filmu Ivan (Dušanka) 70

Vikend v Portorožu (Linda) 73

Utrinki s tabora v Žalcu za otroke v rejništvu (prof. Nataša Vrbnjak) 74

Družinski tabor (Dušanka) 78

Moj prvi družinski tabor (Samo) 79

Srečanje družin na taboru (Teja) 80

Pomen psihoterapevtske pomoči otroku (Veronika Prijatelj) 82

Nepozabno darilo (Veronika Prijatelj)	84
REJNIŠTVO V SVETU	86
Sistem rejništva na Švedskem (Maksimiljana Mali, univ.dipl.soc.del)	86
ZGODBE O USPEHU	90
Intervju z Matejo A .Kegel, avtorico knjige o rejništvu (Maksimiljana Mali, univ.dipl.soc.del).....	90
NAŠI DONATORJI	98

RDS IMA ČLANA V SVETU REPUBLIKE SLOVENIJE ZA OTROKE IN DRUŽINO

Svet Republike Slovenije za otroke in družino je strokovno posvetovalno telo Vlade Republike Slovenije, ki ga sestavljajo predstavniki vlade Republike Slovenije, predstavniki strokovnih institucij in predstavniki nevladnih organizacij. Svet deluje na področju skrbi za otroke in družino, spremlja in ocenjuje položaj otrok in družine, s poudarkom na uresničevanju pravic otrok, predlaga strokovna izhodišča za sprejem zakonodaje in strateških dokumentov, obravnava predloge zakonov in pripravlja strokovna menja o predlogih zakonov in spremlja sprejeto zakonodajo. Člani sveta so imenovani za dobo 5 let.

Rejniško društvo Slovenije je s predstavnico Maksimiljano Mali, članico strokovnega sveta RDS, univ. dipl. soc. del., v letu 2017 kandidiralo za članstvo v tem delavnem telesu. Našo kandidatko je Vlada Republike Slovenije tudi imenovala v ta strokovni organ. Tako ima Rejniško društvo Slovenije preko članice Maksimiljane Mali kot predstavnik nevladne organizacije možnost bolj aktivno vplivati na položaj otrok in družin in s tem tudi na položaj otrok v rejništvu in položaj rejniških družin.

Svet Republike Slovenije za otroke in družino je imel doslej 2 seji, na katerih je obravnaval nekaj strateških dokumentov in nekatere predloge zakonov in bil seznanjen z nekaterimi novimi zakoni.

Najpomembnejši strateški dokument, ki ga je svet sprejel je **Resolucija o družinski politiki 2018-2028 z naslovom »Vsem družinam prijazna družba«**.

V tem dokumentu je kar zajetno poglavje, namenjeno politiki na področju rejništva v naslednjih 10 letih, ki na okvirno zajema sledeče predloge in ukrepe:

- okrepitev promocije pozitivne podobe rejništva v širši javnosti;

- sprotno usklajevanje vsebin usposabljanj za rejnice in rejnike z dejanskimi potrebami (na lokalni in nacionalni ravni) in prilagajanje metod usposabljanj uporabnikom (npr. v obliki delavnic);
- proučitev ustreznosti obstoječih standardov in normativov na področju rejništva in po potrebi okrepitev strokovnega kadra na CSD na področju rejništva, ki bodo nudili stalno strokovno podporo rejniškim in matičnim družinam v procesu rejništva;
- izobraževanje in usposabljanje sodnic/sodnikov in strokovnih delavk/delavcev CSD na področju rejništva;
- zagotavljanje takojšnje podpore oziroma pomoči rejnicam in rejnikom v primeru nujnih situacij;
- proučitev primernosti višine rejnine, predvsem iz vidika plačila dela rejnic in rejnikov v razmerju do minimalne plače ob upoštevanju proračunskih zmožnosti;
- opredelitev natančnejših dejavnosti za ureditev problematike izhodov iz rejništva po polnoletnosti, predvsem za osebe, ki se ne šolajo in (še) nimajo zaposlitve/zagotovitev možnosti začasne nastanitve za primere, ko te osebe nimajo nobenih drugih možnosti namestitve v okviru obstoječih kapacitet (npr. stanovanjske skupine, skupna stanovanja ipd.);
- določitev mladih po izhodu iz sistema rejništva kot prednostne kategorije v okviru javnih razpisov za dodelitev neprofitnih stanovanj.

Podrobnejše informacije o delovanju Sveta Republike Slovenije za otroke in družino lahko najdete na spletni strani Vlade Republike Slovenije in Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve ter enake možnosti.

Maksimiljana Mali, univ. dipl. soc. del.

SEDAJ JE ČAS ZA PREDLAGANJE IZBOLJŠAV V REJNIŠTVU

Odprta vprašanja v rejništvu

Ker je potrebno vse zakone uskladiti z Družinskim zakonikom, ki bo pričel veljati aprila 2019, je odprta tudi razprava o Zakonu o izvajanju rejniške dejavnosti. Predlagam in opozarjam, da potrebuje ZIRD razen uskladitve z Družinskim zakonikom tudi nekatere vsebinske spremembe oziroma popravke.

V okviru delovanja RDS, predvsem na okroglih mizah in organih društva, je bilo s strani rejnic in rejnikov ter strokovnih delavcev podanih vrsto predlogov za spremembe, ki jih tukaj navajam v strnjeni obliki. Predlogi, ki smo jih objavili v prejšnjem Rejniškem glasniku pod naslovom »Naše mnenje šteje« se bolj nanašajo na celotno delovanje rejniškega sistema, tokratni predlogi pa naj bi opozorili na potrebo po spremembi zakonodaje, tako ZIRD in vseh ostalih zakonov, ki vplivajo na rejniško življenje. Tako dodajamo tudi predloge, ki se nanašajo na druge zakone, ki pa so bistvenega pomena za dobro opravljanje rejništva, kot so področje zdravstvenega zavarovanja, delovnega prava, pokojninskega zavarovanja in podobno. V prispevku pa navajam tudi druge vsebinske in organizacijske predloge za spremembe, ki so jih rejnice predlagale na okroglih mizah in ki so pomembne za strokovno delo, pa morda ne sodijo v okvir zakonodaje, upoštevali pa bi jih lahko kot strokovne smernice za delo.

Pripombe in predlogi za spremembo ZIRD:

7. člen, 14. člen

(1) Rejniki sorodniki, ki po današnji zakonodaji lahko vstopijo v rejniški sistem po skrajšanem postopku.

Predlog: Center naj ravno tako pripravi oceno primernosti tudi za sorodnike po istih kriterijih kot za ostale rejnike upoštevajoč 31. ZIRD. (motivi za rejništvo, pogoji za življenje otroka in drugi kriteriji). Vse prevečkrat se dogaja, da se v sorodniških rejništvih upošteva kot glavni kriterij za rejništvo sorodstvo, ostalih dejavnikov pa se ne preverja dovolj.

Utemeljitev: Tako CSD kot tudi predavateljice na usposabljanjih rejniških družin opažamo, da so rejniki sorodniki zelo slabo pripravljeni na svoje delo. Še po nekaj letih rejništva nekaterim rejnikom sorodnikom ni jasen rejniški sistem, ne ločijo pojmov v rejniškem sistemu (rejnik, rejniški otrok, skrbnik), da ne govorim o potrebi kvalitetnih stikov med matično in rejniško družino. CSD bi morali tudi upoštevati starost rejnikov ob nameščanju otrok – vnukov k starim staršem. Res so morda stari starši ob sami namestitvi še vitalni, vendar stari starši čez leta težko opravljajo zahtevno nalogo zlasti najstnikom. Vse prevečkrat na izobraževanja prihajajo babice stare preko 80 let, ki bi same potrebovale pomoč, ne pa da skrbijo za svojega vnuka najstnika. Odnosi v rejniških družinah sorodnikov so še bolj zapleteni, čustveno obremenjujoči za vse udeležene in velikokrat zelo prepleteni v smislu problematike, zato bi bilo potrebno vsem udeleženi v rejniškem sorodniškem sistemu posvetiti posebno strokovno pozornost in z njimi delati po posebnem programu.

9. člen

(1) Center rejnika po prejemu vloge iz prejšnjega člena ugotovi, ali kandidat izpolnjuje pogoje iz 5. člena tega zakona in ni katerega od zadržkov iz 6. člena tega zakona.

(2) Center rejnika izdela oceno o primernosti kandidata in njegove družine za izvajanje rejniške dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: ocena) ob upoštevanju kriterijev iz 31. člena tega zakona.

Predlog: Oceno primernosti izdelava multidisciplinarni tim strokovnjakov, kjer mora biti obvezno vključen psiholog, socialni delavec in specialni pedagog. Iz ocene mora biti razvidna ocena vsake stroke posebej in na osnovi teh ugotovitev izdelana skupna ocena. To oceno naj strokovni delavci rejniku tudi predstavijo, poudarijo naj prednosti rejniške družine in izrazijo tudi področja, kjer je družina šibkejša. Oceno naj se ponovno izdelava po nekaj letih, ker se razmere tudi v rejniških družinah spreminjajo.

Utemeljitev: Ocena primernosti je temeljni in osnovni izkaz rejniške družine in naj bo predstavljena celostno in interdisciplinarno. Centri bi tukaj morali nujno sodelovati med strokami, ki naj bi vsaka s svojega zornega kota prispevala h končni oceni. Če CSD nima zaposlenega psihologa, pravnika ali pedagoga, naj se posluži strokovnjakov z drugih CSD. Pomembno je, da so rejniške družine seznanjene z oceno, da jo lahko skupaj s strokovnim delavcem skupaj ovrednotijo ter posledično utrjujejo svoja močna področja in skušajo izboljšati šibkejšo plati svojega delovanja.

25. člen

(1) Osnovne dolžnosti rejnika so pridobivati informacije in sprejemati odločitve, ki so povezane z otrokovim vsakdanjim življenjem (vpogled v ocene, seznanitev s šolskim uspehom, odhod v šolo v naravi, odhod na počitnice, izbira osebnega zdravnika, seznanitev z informacijami o otrokovem zdravstvenem stanju, ipd.).

Predlog in utemeljitev: Rejniki imajo v praksi še vedno težave s pridobivanjem dokumentov in uveljavljanjem raznih pravic za otroke v rejništvu, zato predlagam, da se možnosti v oklepaju dopolni: npr. Pridobiti odločbo o usmerjanju, odpreti TTR za otroka, odločanje o pomembnih in hitrih zdravstvenih posegih za otroka ...)

28. člen

Rejnik se mora **najmanj enkrat v petih letih udeležiti usposabljanj**, katerih vsebino, izvajalca in trajanje predpiše minister.

Predlog in utemeljitev: Predlagamo več usposabljanja in izobraževanja za rejnike: morda vsaj enkrat na 3 leta in še to je malo.

35. člen

(1) Center mora po namestitvi otroka v rejniško družino sestaviti individualno projektno skupino, v kateri sodeluje strokovni delavec centra otroka, strokovni delavec centra rejnika, rejnik, starši in otrok, razen če center otroka oceni, da udeležba glede na okoliščine primera za otroka ne bi bila koristna. Zaradi zagotavljanja individualne in strokovne obravnave se individualne projektne skupine vabljeni udeležijo osebno brez pooblaščenca.

Predlog in utemeljitev: Vse dosedanje ugotovitve kažejo, da je biološkim družinam, ki imajo otroka v rejništvu posvečeno premalo strokovne pozornosti in da na CSD ne delajo dovolj intenzivno s temi družinami. Glede na to, da Družinski zakonik predvideva trajanje ukrepa odvzema otroka 3 leta in da je rejništvo opredeljeno kot kratkotrajni ukrep, bi bilo potrebno zagotoviti, da se biološki družini, h kateri naj bi se vrnil otrok iz rejništva, dejansko nudi intenzivna strokovna pomoč in usmerjanje. Zato predlagam, da je član IPS, kot najpomembnejšega instituta v rejništvu, tudi strokovni ali socialni delavec biološke družine. Tako bo nastala še večja zaveza strokovnih delavcev nuditi intenzivno pomoč biološki družini otroka v rejništvu, po drugi strani pa bodo na IPS imeli strokovno podporo tudi biološki starši.

37. člen

(1) Individualna projektna skupina se sestaja v skladu z načrtom in konkretnimi dogovori.

(2) Individualna projektna skupina mora najmanj enkrat letno centru otroka predložiti pisno poročilo, v katerem predlaga nadaljnje ukrepe v zvezi z otrokom.

Predlog in utemeljitev: Drugi odstavek je nejasen in bi ga bilo smiselno preoblikovati. Sedaj se razume, da naj bi se IPS sestala najmanj enkrat letno, kar je absolutno premalo. Glede na obremenitve strokovnih delavcev CSD se največkrat dejansko zasleduje ta minimum. Večina tudi ne razume, kako naj

IPS poroča CSD o svojem delovanju, saj je CSD z delovanjem IPS ves čas seznanjen, glede na to, da v IPS sodelujejo strokovni delavci CSD.

41. člen

(1) Po odločitvi, da se za določenega otroka rejništvo zaključi, je naloga centra otroka, da na odhod pripravi otroka, rejniško družino in biološko družino.

Predlog in utemeljitev: Smiselno bi bilo dodati, da naj se tudi preveri možnosti in pogoje, v katere odhajajo mladi po zaključku rejništva. Zlasti pri mladih, ki zaključijo šolanje, se ta člen uporablja le v smislu pojasnila, da je rejništvo zaključeno, ker jim strokovni delavci nimajo možnosti nuditi druge pomoči. Zelo pogosto ti mladi ostajajo v rejniških družinah ali se vračajo v neurejene razmere k biološkim staršem.

50.- 54. člen Rejnina

Predlog in utemeljitev: Rejnina naj se usklajuje v skladu z rastjo življenjskih stroškov oziroma plačilo za delo skladno z rastjo plač v negospodarstvu ali vsaj skladno z valorizacijo drugih socialnih dajatev ali minimalne plače. Sedanja rejnina ni bila usklajena že več let, niti ni bilo spremembe v času gospodarske rasti, ko so se prav vsi socialni korektivi in tudi plače že zvišale.

(1) Oskrbnina se zniža, če ima otrok svoje redne prihodke, in sicer za 25% ali 50% materialnih stroškov, odvisno od višine prihodkov. Za redni prihodek se po tem členu štejeta preživnina in družinska pokojnina, ki ga otrok dejansko periodično prejema v določenem znesku. Center otroka je dolžan narediti vse potrebno za ureditev preživnine in družinske pokojnine, do katerih bi bil otrok lahko upravičen.

(2) Oskrbnina se zviša ob izrednih izdatkih za potrebe otroka. Oskrbnina se zviša za znesek v višini 25% materialnih stroškov.

(3) Oskrbnina se zviša za 25% od višine materialnih stroškov tudi v primerih, ko je otrok nameščen v zavod in v vikend rejništvo ter nima rednih prihodkov, določenih v prvem odstavku tega člena.

(4) Znižanje ali zvišanje oskrbnine se določi v rejniški pogodbi.

(5) Pogoje za zvišanje in znižanje oskrbnine podrobneje določi minister.

Predlog in utemeljitev: Če ima otrok lastne prihodke to ne bi smelo vplivati na izplačilo celotne rejnine rejniku, ampak bi bilo to dejstvo potrebno reševati na drugačen način. Rejnik ni dolžen izterjevati dela svoje rejnine od skrbnikov njegovih otrok v rejništvu in polnoletnih otrok. Takšna ureditev povzroča tudi veliko nepotrebnega administrativnega dela strokovnim delavcem. Predlagamo, da se to uredi preko preživninskega sklada za otroke.

Oskrbnine za vikend rejništvo so neustrezno materialno urejene za rejnike, saj so stroški navadno veliko večji, kot je določena rejnina, sploh če morajo rejniki skrbeti še za obleko in druge potrebe otroka. Navadno že veliko stanejo potni stroški otroka za pot iz vzgojne ustanove do rejniške družine in nazaj.

OSTALE PRIPOMBE,

ki jih nisem mogla vezati direktno na obstoječe člene ZIRD in se nanašajo na delovno zakonodajo, zakonodajo zdravstvenega varstva in pokojninskega zavarovanja ter na druga področja.

- V primeru namestitve predšolskih otrok k rejnikom, ki so zaposleni, naj se uredi vsaj štirimesečni starševski dopust. Otrok, ki je nameščen v tem razvojnem obdobju, ima deficite in travme na področju varne navezanosti. Izhajajoč iz teorije navezanosti je ta mogoča le ob vzpostavitvi konstantnih in trajnih razmer. Začne se kot navezanost na eno osebo, ker majhni otroci niso sposobni držati več oseb hkrati v svoji psihični strukturi, ker niso razvili varne navezave na ključno osebo. To morajo izpeljati, ker drugače ne bodo sposobni navezave in vzpostavitve dobrih odnosov z drugimi tudi v odraslosti.
- V primeru stalnega menjavanja bivališča staršev naj se razmisli ali je potrebna tudi stalna menjava krajevne pristojnosti in s tem menjava strokovnega delavca. Otrok v rejništvu naj bi imel kolikor se da stalno strokovno delavko – »svojo socialno delavko«, kar mu daje stabilnost v njegovem življenju in se s tem izogne nenehnemu prilagajanju vedno novim izgubam, pojavljanju novih ljudi in novim pristopom dela.
- Ob črtanju 48. člena predlagamo, da ostane možnost trimesečnega odpovednega roka, ko rejnik poda predlog za razrešitev.

- Predlagamo, da se v zakonu doda člen, v katerem je center otroka dolžan vsako leto s starši preveriti, katere konkretne naloge za vrnitev otroka so realizirali in ugotoviti razloge, zakaj sprememb ni. V kolikor se izkaže, da sprememb ni in razlogi niso utemeljeni, je center nemudoma dolžan v zaščito otrokovih koristi pri pristojnem sodišču sprožiti postopek za odvzem starševske skrbi.
- Za definiranje konkretnih nalog in ciljev, ki jih center postavlja staršem, je potrebno določiti ekspertno interdisciplinarno delovno skupino (razvojni psihologi, nevrologi, socialni delavci, pravniki), ki jih bo strokovno formulirala in utemeljila svoj predlog ter bodo za vse centre v državi obligatorni in oblikovani po enakih kriterijih.
- Da se bo rejništvo izvajalo kot kratkotrajen ukrep v korist otroka, je potrebno **pripraviti ustrezne resocializacijske programe za biološke starše otrok, ki so v rejništvu**, kjer se bodo usposabljali in pridobivali veščine za ustrezno starševstvo. Ti programi so nujni še posebej zato, ker 174. Člen Družinskega zakonika navaja, da ukrep odvzema otroka staršem traja največ tri leta. V tem času naj bi se starši otroka, ki je v rejništvu, s pomočjo strokovnih služb ponovno usposobili kot ustrezni starši. Programi, ki so na voljo, kjer imajo starši možnost reševanja lastnih stisk in zdravstvenih ter drugih težav, jih največkrat ne usposablajo tudi za starševstvo.
- V postopkih zaščite otrokovih koristi pred sodiščem je otroku in rejniku potrebno dodeliti avtomatično brezplačnega odvetnika. Dosedanji postopki za pridobitev odvetnika otroku so prezapleteni. Rejniki si iz rejnine - plačila za delo, ne morejo privoščiti plačila odvetnika.
- Zaposlenim rejnikom je potrebno urediti možnost koriščenja bolniškega dopusta v primeru bolezni otroka, in sicer naj bi imela možnost koristiti bolniški dopust oba rejniška starša, čeprav se rejniška pogodba glasi samo na enega od njiju.
- Zaposleni rejniki (oba rejniška starša) naj bi bili upravičeni do dopusta na otroka v svojih delovnih organizacijah (Zakon o delovnih razmerjih) in bi dobili še dodaten dopust v času, ko se otrok namešča, saj ta potrebuje

vso pozornost za prilagoditev, rejniki pa imajo tudi veliko raznih opravil v povezavi z urejanjem dokumentov otroka, prijavo, zdrav. kartoteko, šolo ...

- Rejnikom naj se po želji omogoči 4 urno zaposlitev in 4 urno koriščenje statusa rejnika.
- Rejnikom naj se omogoči nakup večjih osebnih avtomobilov pod ugodnimi pogoji in naj se jim pod ugodnimi pogoji zagotovi tudi druge bonitete v povezavi z avtomobilom (vinjeta, registracija, zavarovanje).
- Uredi naj se povečanje prispevkov za pokojninsko varstvo rejnic s statusom, saj imajo rejnice, ki se upokojijo res nizke pokojnine, kljub dolgoletnemu 24 urnemu delu.
- Zagotovi naj se 24 urna strokovna podpora rejnikom- dežurni telefon.
- Rejnikom naj se organizira možnost supervizije in druge oblike pomoči za rejnike v stiski.
- Omogoči naj se pomoč za kakovostno preživljanje prostega časa tudi rejniškim družinam in otrokom v rejništvu in s tem povezano naj se jim omogoči prost vstop v muzeje, galerije in na druge kulturne in športne dogodke. Otrokom naj se nudi pomoč tudi pri aktivnem vključevanju v športne, kulturne dejavnosti in druge dejavnosti, posebej kadar gre za nadarjene otroke.
- Rejniške družine so praviloma velike družine, zato naj se jim omogoči vse pravice, ki pripadajo po zakonu o veliki družini.
- Nekateri rejniki predlagajo stalno prijavo otrok na njihovem naslovu, ker tako lažje urejajo vse postopke na različnih uradih v skladu z njihovimi pooblastili.
- Zdravstveno zavarovanje otrok v rejništvu naj se avtomatsko uredi preko pristojnega CSD oziroma občine, ker je zdravstveno zavarovanje otroka po zaposlitvi staršev nestabilno in za rejnike predstavlja velike birokratske probleme, ker ta pravica otrok pogosto ni urejena. Vse prevečkrat se namreč dogaja, da rejniki pripeljejo bolnega otroka k zdravniku, le-ta pa nima urejenega zdravstvenega zavarovanja.

- Za zvišanje rejnine (plačila dela in materialnih stroškov ter enkratne pomoči rejnikov) naj se uvedejo enotni kriteriji in enotne prakse. Rejniki imajo pogosto vtis, da morajo za ta denar prosjačiti in pridobitev te pravice je zelo odvisna od pogleda strokovne delavke oz. delavca.
- Razmisli naj se o zakonski zaščiti sredstev in premoženja in s tem tudi mladega človeka, kadar se otroku v rejništvu na račun pokojnine, rente ali drugega dohodka za preživljanje privarčuje večji znesek in je mlademu ta dosegljiv mladostniku takoj po polnoletnosti. Iz prakse je znanih mnogo zgodb, ko je mlade zavedel denar in niso želeli upoštevati dobronamernih nasvetov rejnikov ter v kratkem zapravili privarčevani denar in posledično se je tudi njihovo življenje usmerilo v neustrezno smer.
- Država naj bi zagotovila večja zagonska sredstva rejnikom, ki sprejmejo tri in več otrok v rejništvo hkrati, ker je to v korist otrok (npr. bratje in sestre). V takšnem primeru mora rejniška družina v celoti reorganizirati življenje: otroci potrebujejo omare, postelje, pisalne mize, rejnika potrebujeta večji avto, ali morda dva avtomobila, avtomobilске sedeže in druge nujne pripomočke za otroke ..., kar je velik zalogaj za eno družino, ki pa dela družbeno zelo humano, koristno delo.
- V večji meri naj se načrtno in strokovno dela na pozitivni promociji rejništva, kar bi bilo verjetno izboljšano s strokovno usposobljeno službo za odnose z javnostjo na CSD.
- Pripravi naj se načrt pridobivanja novih kvalitetnih rejniških družin za vse slovenske regije, predvsem pa za tiste, kjer nimajo svojih rejniških družin.
- Nenazadnje so rejnice večkrat izpostavile neenotno in ne-transparentno prakso dela strokovnih delavcev na CSD, zato ponovno predlagamo, da se ta v čim večji meri poenoti. Strokovnim delavcem naj država zagotovi možnosti za kvalitetno delo na področju rejništva, da ne bodo obremenjeni še z vrsto drugih področji. Prevečkrat se žal dogaja, da se otroka izloči iz neustreznih razmer, se ga namesti v rejništvo in opravi le najnujnejše naloge v povezavi z rejništvom. Za bolj kvalitetno rejništvo pa je potrebno nenehno sistematično delo s celotnim rejniškim sistemom s strani visokokvalificiranih strokovnih delavcev, ki imajo dovolj časa za delo

na področju rejništva in jim ni omejeno izobraževanje in usposabljanje.

Maksimilijana Mali, univ. dipl. soc. del.

Risbica otroka, ki je v rejništvu

POROČILO O IZVEDENEM PROGRAMU V LETU 2017

Rejniško društvo Slovenije deluje že od leta 2006. S svojim programom in projekti, si prizadeva doprinesti k višji kakovosti bivanja otrok, ki so iz matičnih družin premeščeni v rejniške družine. Želi pomagati otrokom, rejniškim družinam, strokovnim delavcem, biološkim staršem, javnosti pa želi približati realno sliko rejništva, predvsem razbiti tabuje in ljudem pokazati, da gre za družine, ki opravljajo srčno dejavnost in otrokom nudijo varno zavetje, čustveno toplino in vse ostalo, kar potrebujejo v obdobju odraščanja.

Namen društva je, da posvetimo večjo pozornost tistim vsebinam, ki jih stroka ne uspe ali ne more izvajati: to so srečanja rejniških družin, razni tabori za rejniške otroke, dodatno izobraževanje izvajalcev rejništva, informiranje in tudi opozarjanje na težave in probleme v rejništvu ter posledično vplivanje na sprejem zakonodaje in na nastajanje strokovnih smernic. Društvo daje poudarek tudi pozitivni medijski promociji rejništva.

Rejniško društvo Slovenije ima od Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pridobljen status društva, ki deluje v javnem interesu na področju izvajanja družinske politike.

V letu 2017 smo povečali tudi število članov in ob koncu leta nas je bilo 233.

Društvo sledi naslednjim ciljem:

- povezovanju rejniških družin, z namenom izmenjave izkušenj in opozarjanje na odprta vprašanja v rejništvu;
- povezovanju in pomoči otrokom, ki se nahajajo v rejništvu;
- informiranju;
- izobraževanju rejnikov in rejnic ter nudenju strokovne pomoči otrokom;

- pozitivni medijski promociji rejništva;
- povezovanju in sodelovanju z institucijami, ki skrbijo za izvajanje rejništva;
- opozarjanju na odprta vprašanja in težave pri izvajanju rejništva;
- povezovanju z društvi in drugimi asociacijami iz drugih držav.

UPORABNIKI PROGRAMA REJNIŠKEGA DRUŠTVA SLOVENIJE:

Naši uporabniki so otroci iz rejniških družin, rejniki in rejnice s svojimi biološkimi družinami, strokovni delavci (CSD, šole ...) ter vsi, ki jih rejništvo zanima. Pogojev za vključitev v naš program ni, uporabniki so lahko tako člani kot nečlani društva, pri nekaterih dejavnostih pa imajo prioriteto člani s plačano članarino.

POROČILO O IZVEDENIH DOGODKIH / PROJEKTIH v letu 2017

1. SREČANJE REJNIŠKIH DRUŽIN

11. SREČANJE REJNIŠKIH DRUŽIN, ČLANOV REJNIŠKEGA DRUŠTVA SLOVENIJE, V LENDAVI, 10. junija 2017

Letos smo organizirali že 11. tradicionalno Srečanje rejniških družin, članov Rejniškega društva Slovenije. Srečanje rejniških družin je bilo tokrat v Lendavi, v soboto, 10. junija 2017. Na srečanje smo povabili vse rejniške družine, strokovne delavce s področja rejništva in simpatizerje rejništva. Vabilu se je odzvalo okrog 230 članov društva, strokovnih sodelavcev, gostov, prostovoljcev, ter simpatizerjev, ki so s svojo prisotnostjo izkazali spoštovanje do našega dela. Srečanja se je udeležilo 120 otrok in 110 odraslih oseb.

Zbrali smo se ob 10. uri v Gledališki in koncertni dvorani v Lendavi, kjer je sledil kratek nagovor predsednika društva mag. Darka Krajncja in strokovnega sodelavca društva mag. Andreja Omulca. Zbrane sta nagovorila tudi župan

Občine Lendava mag. Anton Balažek, ter župan občine Dobrovnik g. Marjan Kardinar.

Sledil je ogled lutkovne predstave Rdeča kapica v izvedbi Lutkovnega gledališča Pupilla. Program smo nadaljevali z družinskim pohodom čez Lendavske in Dolgovaške gorice do stolpa Vinarium, ki je bil v letu 2016 ena najbolj obiskanih točk v Sloveniji. Pohodnike so skozi gorice vodili člani Planinskega društva iz Lendave. Po vrnitvi okoli 14. ure je sledilo druženje in animacija za otroke pri Dvojezični osnovni šoli 2.

Poskrbljeno je bilo tudi za lačne želodčke, s tradicionalnim prekmurskim bogračem in pereci, otrokom pa smo jedilnik popestrili še s pico. Mize so bile ves čas obložene s hladno pijačo, sadjem, in pecivom, za katerega so poskrbele prostovoljke.

Srečanje je bilo hkrati odlična priložnost, da smo strokovnim delavcem CSD-jev predali novo številko **Rejniškega glasnika (št. 51.)**, kateri bo s številnimi zanimivimi članki zagotovo prijetno in koristno branje za njih in vse rejnike.

Društvo je nadaljevalo z izdajo glasila, saj je za številne rejnice in rejnike glasilo edini pisan vir informacij iz katerega lahko črpajo dodatno strokovno pomoč.

Projekt in vodenje uredniškega odbora nadaljuje Maksimiljana Mali, dolgoletna urednica Rejniškega glasnika. Rejniški glasnik je v preteklem letu v pretežni meri prinašal strokovne vsebine, namenjene tako rejnikom, otrokom in tudi strokovnim delavcem, ponudil pa je tudi še druge vsebine, kot so rejništvo v svetu in doživljanje rejništva. Glasilo želi pritegniti mlade bralce z zgodbami slavnih in uspešnih oseb, ki so del svojega življenja preživele v rejništvu. Te osebe dokazujejo, da ni ovire za uspeh, niti najmanj pa za uspeh ni ovira rejništvo.

Namen in cilji izdaje glasila so bili:

- izobraževanje,
- informiranje,
- izmenjava izkušenj,
- pozitivna medijska promocija.

Število natisnjenih izvodov je 1100 (728 rejnikov, 100 strokovnih delavcev CSD, 62 direktorjev CSD, novinarji, študenti, občine, ...).

Po zanimivem programu, prijetnem druženju in sklenjenih novih prijateljstvih, smo se okrog 18. ure razšli z mislijo, da se naslednje leto zopet snidemo.

Srečanje daje rejnikom vedno možnost za izmenjavo izkušenj, saj se srečanja udeležujejo rejniki, kateri svoje poslanstvo udejanjajo že vrsto let in razpolagajo z mnogo koristnimi informacijami in izkušnjami. Skupaj smo preživeli čudovit dan s starimi in novimi prijatelji.

Druženje rejniških družin so nam popestrili tudi prostovoljci Hiše Sadeži družbe Murska Sobota, ki so v okviru projekta VGC pomagali z izvedbo delavnic, družabnih iger za otroke, ter peko peciva.

Pri pripravi nam je v veliki meri pomagala tudi občina Lendava, prav tako nam je pri izvedbi programa pomagalo veliko število prostovoljcev. Izvedbo tega dogodka, kot tudi ostalih dejavnosti RDS, nam omogočajo občine, ki nas sofinancirajo preko razpisov in številni donatorji, ki so se tudi tokrat izkazali.

SREČANJE IN DRUŽENJE REJNIŠKIH DRUŽIN IN ČLANOV REJNIŠKEGA DRUŠTVA SLOVENIJE V LJUBLJANSKEM ŽIVALSKEM VRTU

30. oktobra 2017 smo vse rejniške družine in člane Rejniškega društva Slovenije povabili na srečanje in druženje v Ljubljanski živalski vrt. Srečanja se je udeležilo 47 otrok, 11 dijakov oz. študentov in 47 odraslih oseb.

Zbrane je pred vstopom nagovorila članica upravnega odbora društva, ga. Minka Žiberna, ki je poudarila pomen druženja rejniških družin.

Izjemno lepo vreme nam je omogočilo, da smo še večji del popoldneva namenili druženju in sprehodu v naravi in družbi prijetnih stanovalcev živalskega vrta.

SREČANJE IN DRUŽENJE REJNIŠKIH DRUŽIN IN ČLANOV REJNIŠKEGA DRUŠTVA SLOVENIJE V POSTOJNI

V petek 29.12.2017 smo povabili veččlanske rejniške družine in aktivne člane Rejniškega društva Slovenije na druženje v Postojno.

Obenem smo si ogledali žive jaslice v Postojnski jami. Ogleda se je udeležilo 56 udeležencev s pričetkom ob 15.30 uri. Po dobro uro in pol dolgem ogledu so nam bili rejniki hvaležni, ker smo otrokom polepšali praznične dni. Žal si marsikatera družina tega ogleda ne bi mogla privoščiti.

2. OTROŠKI TABORI

Ena od pomoči otrokom iz rejniških družin so tudi tabori, ki jih organiziramo v šolskih počitnicah in so več kot uspešni. V prvomajskih počitnicah (od 27.4. do 30.4.2017) je potekal tabor v Vrbju pri Žalcu za otroke stare med 8 in 12 let. Udeležilo se ga je 18 otrok. Tabor je vodil mag. družinske terapije, Andrej Omulec z animatorji, ki so bili prisotni 24 ur na dan.

V poletnih počitnicah smo organizirali dva tabora, prvega od 17.7. do 20.7.2017, za srednješolce in drugega od 20.8. do 23.8.2017, za mladostnike med 11. in 15. letom starosti. Oba tabora sta bila pod vodstvom mag. Andreja Omulca in sta potekala v Škofijem domu Karitas v Vrbju pri Žalcu.

V jesenskih (krompirjevih) počitnicah (od 2.11. do 5.11.2017) smo organizirali tabor za mladostnike v starostni skupini med 8. in 15. letom. Tabor se je odvijal v Karitasovi Sončni hiši v Portorožu, pod vodstvom mag. Andreja Omulca – družinskega terapevta. Udeležilo se ga je 20 otrok.

16. in 17. decembra smo organizirali tabor za rejniške družine v Vrbju pri Žalcu. Udeležile so se ga tri rejniške družine, skupno 18 udeležencev. Tabor je potekal pod vodstvom mag. Andreja Omulca in Nataše Vrbnjak.

Na taboru se otroci posvečajo delu na sebi, pozitivni samopodobi, pridobivanju samozavesti, terapiji preko ustvarjalnih delavnic, glasbi, pogovoru in drugim metodam (moja drugačnost, ker živim v rejništvu, starši in družina, želje za prihodnost.....). Poskrbljeno je tudi za sprostitev. Animatorji poskušajo z otroki ustvariti varno in nevtrarno okolje, da lažje spregovorijo o svojih težavah, saj so v družbi sebi enakih. Društvo spodbuja dejavnosti samopomoči in samoorganizacije uporabnikov programov.

3. OKROGLE MIZE

V torek, 13. junija 2017, smo skupaj s Centrom za socialno delo (CSD) Murska Sobota v Murski Soboti organizirali okroglo mizo z naslovom Otrok v rejništvu. Okrogla miza je potekala v Pokrajinski in študijski knjižnici v Murski Soboti s pričetkom ob 10.00 uri. Namenjena je bila strokovnim delavcem iz vladnega in nevladnega sektorja na področju

socialnega varstva, rejnicam in rejnikom ter prostovoljcem iz Centrov za socialno delo: Murska Sobota, Lendava, Ljutomer in Gornja Radgona.

Strokovni delavci so na okrogli mizi predstavili naslednjo tematiko:

- dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič - Socialno delo v rejništvu,
- mag. Nataša Meolic - Otrok kot soustvarjalec skozi zakonodajo v rejniškem sistemu,
- mag. Darko Krajnc - Delovni odnos v procesu rejništva in mediji.

Okrogle mize se je udeležilo 26 rejnic, rejnikov in strokovnih delavk iz bližnjih Centrov za socialno delo. Okrogla miza je bila zaključena ob 13.00 uri.

26. septembra 2017 ob 10.00 uri je bila v sodelovanju s CSD Maribor organizirana okrogla miza z naslovom Delovni odnosi v rejniškem sistemu.

Okrogla miza je potekala v prostorih Centra za socialno delo Maribor. Namenjena je bila strokovnim delavcem iz vladnega in nevladnega sektorja na področju socialnega varstva, rejnicam in rejnikom ter prostovoljcem iz Centrov za socialno delo: Maribor, Lenart in Slovenska Bistrica.

Na okrogli mizi so strokovni delavci predstavili naslednjo tematiko:

- Maksimiljana Mali, univ. dipl.soc.del - Nihče ne dela sam (strokovni uvod),
- Majda Koban Justinek (rejnica) - Izkušnje rejniške družine,
- mag. Andrej Omulec - Ampak, imel sem dobrega rejniškega starša! (igra vlog).

Okrogla miza je bila zaključena ob 13.00 uri, prisotnih je bilo 25 oseb.

17. oktobra 2017 ob 9.00 uri smo skupaj s Centrom za socialno delo (CSD) Krško organizirali okroglo mizo z naslovom Delovni odnosi v rejniškem sistemu. K sodelovanju smo povabili CSD Brežice in CSD Sevnica. S strani strokovnih delavcev je bila predstavljena tematika po enakem vrstnem redu, kot na okrogli mizi v Mariboru.

Okrogle mize se je udeležilo 23 rejnic, rejnikov in strokovnih delavk iz bližnjih Centrov za socialno delo. Okroglo mizo smo zaključili ob 11.30 uri.

8. novembra 2017 ob 15.00 uri smo skupaj s CSD Nova Gorica organizirali okroglo mizo z naslovom Delovni odnosi v rejniškem sistemu. Na okrogli mizi so sodelovali: mag. Andrej Omulec, Majda Koban Justinek (rejnica) in Maksimiljana Mali, univ. dipl.soc.del. Namenjena je bila strokovnim delavcem iz vladnega in nevladnega sektorja na področju socialnega varstva, rejnicam in rejnikom ter prostovoljcem iz Centrov za socialno delo: Tolmin, Ajdovščina in Izola. Okrogle mize se je udeležilo 29 rejnic, rejnikov in strokovnih delavk iz bližnjih Centrov za socialno delo. Okroglo mizo smo zaključili ob 17.00 uri.

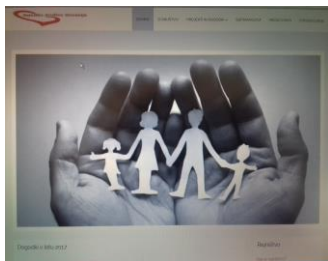
Okrogle mize so izobraževalno informativne narave in jih lahko Centri za socialno delo izkoristijo (po ZIRD-u) kot izvedbo izobraževanja za rejnice, katerim izstavimo potrdilo o izobraževanju.

4. IZVEDBA TERAPEVTSKEGA PROGRAMA ZA REJNIKE V SODELOVANJU S FRANČIŠKANSKIM DRUŽINSKIM INŠTITUTOM

Rejniško društvo Slovenije (RDS) je v sodelovanju s Frančiškanskim družinskim inštitutom (FDI) **med 9. 10. in 18. 12. 2017 na vsakih 14 dni ob ponedeljkih v Ljubljani** pripravilo zakonski in družinski terapevtski program usposabljanja za rejnike, katerega namen je usvojiti vzgojne pristope, ki bi rejnikom omogočali lažje in hitreje prepoznavati stisko otroka v rejništvu, izraženo v motečem vedenju, ter umiriti težka čutenja, ki temu botrujejo. Predavanje poteka pod vodstvom priznanega slovenskega kliničnega psihologa ter zakonskega in družinskega terapevta prof. dr. Christiana Gostečnika, ki je razvil inovativno terapevtsko smer, imenovano Relacijska družinska terapija (RDT), ter dveh terapevtov, prof. Nataše Vrbnjak, usposobljene zakonske in družinske terapevtke po metodi RDT, in Andreja Omulca, mag. zakonskih in družinskih študij.

Društvo bo v prihodnje še naprej aktivno opozarjalo na stisko rejnic/rejnikov (kje in kako angažirati strokovnjaka/terapevta, ki bi lahko v stiski strokovno in hitro pomagal rejnicam/rejnikom in otrokom v rejništvu).

5. SPLETNA STRAN RDS

V letu 2017 smo v celoti prenovili spletno stran našega društva. Bistvena novost je ta, da bomo stran sprotno ažurirali ter jo oblikovali interaktivno. Na spletni strani imajo rejniški otroci in rejnice/rejniki možnost pošiljanja vprašanj. Na zastavljena vprašanja, izražene stiske in težave jim odgovarjajo strokovnjaki, ki so člani društva.

Rejniški otroci in izvajalci rejniške dejavnosti so na ta način dobili priložnost, da opozorijo na svoje morebitne stiske, prosijo za pomoč, predlagajo spremembe ali pa samo izrazijo svoje mnenje.

6. SODELOVANJE Z MEDIJI

Medijsko smo bili aktivni. Novinarji so obiskali našo okroglo mizo v Murski Soboti, srečanje rejniških družin v Lendavi in v Ljubljanskem živalskem vrtu. Dali smo poročilo za medije o predaji predlogov »Moje mnenje šteje« ministrici dr. Anji Kopač Mrak. Novinarji so obiskali otroke na poletnem taboru v Vrbju pri Žalcu. Članki o delovanju društva in njihovih dogodkih so bili objavljeni v: Nedelo, Delo, Večer, Dnevnik in v lokalnem lendavskem časopisu Vestnik

Uporabniki naših programov v letu 2017:

- srečanje rejniških družin v Lendavi: 230 uporabnikov,
- srečanje rejniških družin v Živalskem vrtu v Ljubljani: 105 udeležencev,
- srečanje rejniških družin v Postojnski jami: 56 udeležencev,
- okrogle mize in posveti: 122 udeležencev,
- strokovno-zabavni tabori za otroke iz rejniških družin in za rejniške družine: 64 udeležencev,
- Rejniški glasnik 1100 izvodov: (728 rejnikov, 100 strokovnih delavcev CSD, 62 direktorjev CSD, novinarji, študenti, občine ...)

Prostovoljci, ki sodelujejo pri izvedbi posameznih programov:

Zap. št.	Ime in priimek	Izobrazba	Navedba dela, vloga v programu	Način dela v programu
1.	Andrej Omulec	magister zakonskih in družinskih študij	organizacija in izvedba strokovno-zabavnih taborov za otroke, sodelovanje pri okrogli mizi	prostovoljec
2.	Darko Krajnc	magister sociologije in socialnega dela, kot otrok v rejništvu	stiki z javnostjo, sodelovanje pri okrogli mizi, delovanje društva	prostovoljec
3.	Maksimiljana Mali	univerzitetna diplomirana socialna delavka	stiki z javnostjo, stiki s Centri za socialno delo, sodelovanje pri okrogli mizi, urednica Rejniškega glasnika, pisanje člankov v Rejniškem glasilu	prostovoljec
4.	Majda Koban Justinek	Komercialist, rejnica	sodelovanje pri okrogli mizi, pisanje člankov v Rejniškem glasilu	prostovoljec
5.	Minka Žiberna	magistrica sociologije in socialnega dela	pisanje člankov v Rejniškem glasilu	prostovoljec
6.	Katja Dunaj	profesor sociologije in geografije	sodelovanje pri okrogli mizi, pomoč pri organiziranju programa, pomoč pri izdaji Rejniškega glasnika	prostovoljec
7.	Dušan Vidič	diplomirani upravni organizator, rejnik	pomoč pri organiziranju celotnega programa, informiranje	prostovoljec
8.	Vanja Vidič	ekonomski tehnik, rejnica	pomoč pri organiziranju ter izvajanju celotnega programa	prostovoljec

Aktivnosti, ki smo si jih zadali kot cilje v letu 2017 smo uspešno realizirali. Vsi udeleženci so na dogodke Rejniškega društva Slovenije bili povabljeni s strani Centrov za socialno delo.

ODNOS, KI ZDRAVI – izobraževanje za rejnike

Kako humano, zahtevno in odgovorno je delo rejnikov, vedo najbolje tisti, ki ga opravljajo, saj jim je zaupana skrb za najbolj ranljivo populacijo – otroke, ki so lahko poleg drugih doživeli predvsem eno najhujših travm, zavrženost, za njihov psihološki razvoj skrajno razdiralno. Zato je še toliko bolj pomembno, da v okoljih, v katerih so nameščeni, pridobijo in ponotranjijo vzorec funkcionalne družine, pri čemer sta zelo pomembni vlogi mame in očeta, v tem primeru rejnikov. Z nekaterimi smo se zakonski in družinski terapevti srečevali od oktobra do decembra lani na izobraževanju, ki ga je pripravil Frančiškanski družinski institut (FDI) iz Ljubljane v sodelovanju z Rejniškim društvom Slovenije.

Cilj izobraževanja je bil osvojiti vzgojne pristope, ki bodo rejnikom omogočali lažje in hitreje prepoznati stisko otroka v rejništvu, izraženo v motečem vedenju, ter umiriti težka čutenja, ki mu botrujejo. Z odzivanjem nanjo spreminjajo rejniki otrokovo doživljanje in vedenje, zato je pomembno, katere pristope pri tem uporabljajo. Otroci in tako tudi tisti v rejništvu vedno iščejo ljubezen, spoštovanje, meje in pripadnost, predvsem pa potrebujejo sočutje. To pomeni, da se zmoremo povezati s tem, kar otrok doživlja (smo empatični), mu dovolimo, da doživlja, kar doživlja (zdržimo s tem), in ga naučimo, da to izrazi na sprejemljiv način (mu reguliramo oz. umirimo ali okrepimo čutenja, s čimer mu pomagamo vzpostaviti lasten sistem regulacije), tako pa mu posredno tudi postavimo mejo in hkrati pomagamo predelati njegovo travmatično preteklost.

Nevroznanost, ki se je v zadnjih desetletjih močno razmahnila, je omogočila, da smo spoznali, kako pomembno je ravnanje staršev in vzgojiteljev pri tovrstnih nalogah, in sicer da otroku pomagajo, da se njegovi možgani razvijejo tako, da se bodo ustrezni možganski centri med seboj povezali, zaradi česar bo otrok zmožел doživljati močna čutenja, a jih hkrati tudi umiriti ali okrepiti odvisno od tega, kaj razmere, v kateri se znajde, terjajo. Edina pot

do tega je pomoč odraslih možganov, ki morajo biti postavljeni tako, da se zmorejo umiriti najprej sami, potem pa umiriti otroka.

Na Frančiškanskem družinskem inštitutu, s katerim že več let sodelujemo zakonski in družinski terapevti, ki vodimo v Rejniškem društvu Slovenije različne dejavnosti na področju rejništva, smo zaznali, da bi program dela z rejniki lahko nadgradili s predstavljenim izobraževanjem. Potekalo je pod vodstvom priznanega slovenskega kliničnega psihologa ter zakonskega in družinskega terapevta prof. dr. Christiana Gostečnika, direktorja FDI in utemeljitelja inovativne terapevtske smeri, imenovane Relacijska družinska terapija (RDT), ki poudarja pomen ustreznega odnosa za človekov zdrav psihični razvoj, ter dveh terapevtov, doktorantov zakonske in družinske terapije na Univerzi v Ljubljani, mag. Andreja Omulca, znanega kot snovalca taborov za rejniške otroke, in prof. Nataše Vrbnjak, ki se pri delu posveča predvsem rejništvu in posvojitvam. Usposabljanje je potekalo na 14 dni od 9. 10. do 18. 12. 2017 v prostorih FDI v Ljubljani ter trajalo po uro in pol.

Namen izobraževanja, na katerem so udeleženci prejeli tudi potrdilo, je bil med drugim predvsem poudariti, da so otroci, ki so rejnikom dodeljeni v oskrbo, otroci, ki so doživeli travmo in se bo ta različnih oblikah kazala v njihovih življenjih (s čustvenimi, kognitivnimi in z vedenjskimi težavami, s psihosomatskimi izrazi stiske, z učnimi težavami, s stiskami v socialnih stikih), in da so zlasti oni tisti, ki morajo in lahko otroku ponudijo drugačen odnos, ki bo postal nov vzorec odnosa, s katerim bo lahko odšel v svet – da bo torej lahko začel verjeti, da je vreden ljubezni in spoštovanja, da so ljudje dobri, svet pa urejen in varen kraj, kjer lahko najdejo svoje mesto – razvijejo svoje talente in uresničijo svoje želje.

Starši so bili po uvodu, predavanju o temi, s katero se soočajo kot rejniki, vključeni v t. i. izkustvene igre vlog. S pomočjo terapevtov so skušali začutiti otrokovo doživljanje in se odzvati tako, da so ga umirili ali mu postavili mejo. Vsak pogovor smo nato supervizijsko ovrednotili ter sodelujočim predstavili otrokovo doživljanje in možnosti za odzivanje nanj.

Teme, ki smo jih obravnavali, so se dotikale vprašanj, s katerimi se rejniki srečujejo pri vsakdanjem delu z otroki (tudi z biološkimi, saj je tudi njim treba pomagati vzpostaviti mehanizme za regulacijo čutenj, enega najpomembnejših psihičnih mehanizmov, od katerega sta končno odvisna uspešnost in zadovoljstvo v življenju), in sicer pomena sodelovanja rejniških staršev pri vzgoji, saj je usklajeno in dosledno delovanje le-teh za otroka varna baza, ki jo za svoj zdrav psihični razvoj nujno potrebuje; njunega odnosa do bioloških staršev, ki mora biti skrajno spoštljiv, ne glede na okoliščine, v kakršnih je otrok pri njih živel, in ne glede na to, kako se ti do rejnikov in otrok vedejo; jeze ali nasilja, ki ju izraža otrok, s čimer sporoča, kakšnih odnosov je vaju in kako vanje vstopa, a ju je treba regulirati oz. postavljati meje; pomena razumevanja tega, kaj otrok v rejništvu doživlja in kako se počuti ter kako zelo je pomembno, da rejniški starši to začutijo, saj ga tako lahko zavarujejo pred poglobljanjem izvirne rane (otrok se bo počutil odveč in preveč, velikokrat se bo vedel tako, da ga bo rejnik zavrnil, s čimer si bo nezavedno ponovil izkušnjo zavrženosti, tisto, ki jo paradoksalno doživlja kot najbolj domačo. Prav zato je pomembno, da se rejniki zavedajo svoje vloge in jim omogočijo drugačno izkušnjo – sprejetost. Otrok se bo tako začel počutiti ljubljenega, spoštovanega in zaželenega, te občutke bo ponotranjil in kasneje take odnose vzpostavljaj z drugimi ljudmi, s čimer bo usposobljen za uspešno delovanje v svetu).

Glede na redne obiske in resnost ter pestrost vprašanj in težav, ki jih imajo pri delu z otroki, je bilo ob koncu izobraževanja več kot očitno, da čutijo prizadevni rejniki, ki svoje delo jemljejo zelo resno in ga čutijo kot svoje poslanstvo, potrebo in željo po nadaljevanju tovrstnih srečanj, ki bi jim omogočala medsebojno izmenjavo izkušenj in prepotrebno znanje za ravnanje z občutljivimi notranjimi svetovi otrok.

prof. Nataša Vrbnjak, zakonska in družinska terapevtka

MAMI, OČE, ZAKAJ SE MORAM ČEZ POČITNICE UČITI?

Počitnice so tisti deli šolskega leta, ki ga ima večina otrok najraje in se ga veseli. Učenec, ki resno dela skozi šolsko leto, potrebuje počitnice. Vsak, ki počne neko dejavnost, potrebuje malo spremembe, sprostitev ali oddiha, kaj šele otrok. Ljudje, ki nimajo teh sprememb – oddiha, pogosto poročajo o naveličanosti in otopelosti. Enako je pri šolarjih, še posebej, če so ti mlajši in jih zanima predvsem igra. Igra je pomemben element za zdrav razvoj otroka. Raziskave razvojne psihologije kažejo, da otrok po sedmem letu starosti želi početi tudi kaj resnega in to v šoli tudi počne. Vendar je še vedno otrok in zato je šolsko leto zasnovano tako, da so med poukom počitnice, ki so namenjene igri in druženju, predvsem s starši, v kolikor ti nimajo službenih obveznosti.

Veliko otrok, ki jim v šoli ne gre najbolje, se skozi šolsko leto še bolj trudijo kot tisti, ki jim gre kar tako z levo roko. Pomembno je, da si vsi otroci, ne glede na učni uspeh, odpočijejo in pridobijo novega zagona. Res pa je, da bodo tisti otroci, ki imajo odprte šolske obveznosti imeli manj počitka v primerjavi s preostalimi. Pomembno je tudi to, da se starši zavedajo, če otroku v osnovni šoli ne gre, še ne pomeni, da jim ne bo šlo pri nadaljnjem šolanju, saj nanje deluje veliko pritiskov, zaradi katerih so lahko čisto zamrznjeni.

Drugače pa je, če otrok mora popraviti ocene, da ne ponavlja razreda ali letnika, takrat je pač pomembno, da skupaj s starši zagriže še v tako kislo jabolko in gre naprej. Zadovoljstvo ob premagovanju ovir bo toliko večje, hkrati pa s tem posameznik osebnostno raste. Osebna rast je tista, ki nam omogoča premagovati ovire. Človek mora imeti cilje, drugače zapade v občutje otožnosti in nemoči.

Življenje otroka med počitnicami

Za otroke je pomembno druženje z vrstniki in seveda s starši. Svetuje se veliko igre in pogovora o najrazličnejših temah. Veliko dobrega naredijo tudi počitnice pri babicah in dedkih ali drugih sorodnikih. Babice in dedki s svojimi

izkušnjami otroku lahko dajo veliko znanja in umirjenosti. Prijetne izkušnje iz dogodkov med počitnicami otroci ponesejo seboj v življenje in iz njih velikokrat na nezavedni ravni črpajo energijo, npr. po težkem šolskem obdobju.

V počitnicah je manj pomembna struktura dneva, ki jo otroci imajo vso leto. Nihče od strokovnjakov pa v času počitnic ne priporoča pretirane uporabe televizije, telefonov, tabličnih računalnikov in s tem povezanih igraric.

Za otroka ni pomembno, kaj mu privoščite ali kakšno igraro jim kupite, pomembno je, da z njimi preživite kakovosten čas. To pomeni, da se kot starši umirite in to umirjenost prenesete tudi na otroka.

Ali se naj otrok čez počitnice posveča snovi, ki je še ni osvojil?

Zagotovo s tega vidika gledano imajo starši najboljši vpogled, kaj storiti. Če je pomembno izdelati letnik, bodo pač pritisnili na otroka ali mladostnika, ker ni drugega izhoda. V primeru, da pa se otrok celo leto trudi in končna ocena ni toliko pomembna, naj ima odmor, ker se bo tako lažje zbral in se poln energije vrnil v šolske klopi.

Življenje, ko ni počitnic

Razlag in vzgojnih pristopov je veliko, zagotovo pa je najboljši tisti, ki prihaja iz notranjega glasu staršev. Da se kot starš vživiš v otroka in odreagiraš na način, da ga zaščitiš, spodbudiš in tudi, če je treba, usmerjaš pri učenju ali ga omejiš. Starša morata dogovoriti pravila in se jih držati, ker se na podlagi nestrinjanja lahko skregata in otroka prezreata. Otroci imajo radi pravila in predvsem meje, ki dajejo varnost. Otroku je potrebno podati konkretna navodila od kdaj do kdaj se dela domače naloge, kdaj je čas za igro in kdaj je čas za spanje. Seveda je treba otroka pri nalogah preverjati, se za njegovo delo zanimati ter ga seveda spodbujati in ne zmerjati. Če se zgodi, da naloge ni naredil, se mu ne sme popuščati, da je ne naredi. Če je treba otroka pri učenju usmerjati, pač morajo starši storiti tudi to.

Otroci ob nalogah velikokrat čutijo občutek nemoči in nesposobnosti. Če je prisoten starš, ki ga spodbuja, je otroku veliko lažje, saj ima občutek, da so čutenja obvladljiva in se bo lahko iz tega naučil, da težke naloge v življenju pridejo, ampak so obvladljive. Če se otroka zmerja, bo svoj občutek manjvrednosti izražal v družbi na različne načine in obnašanja.

Andrej Omulec, mag. družinske terapije

Risbica otroka, ki je v rejništvu

REJNIŠTVO SKOZI PRIZMO OSEB Z IZKUŠNJO REJNIŠTVA

Rejništvo je začasen ukrep, saj je predvideno, da se bo otrok vrnil nazaj v matično družino, brž ko bodo razlogi, zaradi katerih je bil nameščen v rejniško družino, odpravljeni. Zato se z namestitvijo otroka v rejniško družino začne hkrati tudi projekt podpore in pomoči matični družini, da bi odpravila oziroma spremenila tiste okoliščine, zaradi katerih je bil otrok nameščen v rejniško družino. Delo v projektu podpore in pomoči zahteva, da so v projektu udeleženi otrok, matična družina, rejniška družina, strokovni delavec centra za socialno delo in po potrebi tudi drugi strokovni delavci, ki so pomembni za otroka (*op. cit.*: 64). Rejništvo je sistem, katerega je potrebno skrbno načrtovati in za to potrebujemo vse udeležence v procesu dela. Potrebno je skupno soustvarjanje želenih ciljev in skupno načrtovanje rejništva, kajti načrtovanje rejništva brez uporabnikov je na daljši rok neučinkovito.

V preteklosti je bilo v ospredju razmišljanje, da lahko rejniška družina pomaga otroku in ga socialno okrepi že s tem, da je družina. Vendar je to razmišljanje preteklost. Dandanes je rejništvo skrbno načrtovan sistem sodelovanja, kjer nihče ne dela sam in kjer nihče ne ostane brez podpore in pomoči (Čačinovič Vogrinčič 2008: 104).

Kot študentka Fakultete za socialno delo sem se srečevala s področjem rejništva skozi vsa leta študija. Že od nekdaj se mi zdi, da je to ena izmed pomembnih tem, ki ji je potrebno vedno znova namenjati strokovno pozornost. Še bolj dragoceno pa se mi zdi, da damo glas tistim, ki imajo iz tega področja največ izkušenj - osebam z izkušnjo rejništva. Pomembno se mi zdi, da slišimo njihove zgodbe, njihovo doživljanje in njihov pogled na sistem rejništva, saj lahko te zgodbe pripomorejo k bolj kakovostnemu rejništvu. Zato sem se odločila za raziskavo, kjer sem dala osebam, ki imajo izkušnjo rejništva, glas, besedo oz. možnost, da spregovorijo o svojih zgodbah in pogledih.

Rezultate raziskave vam predstavljam v nadaljevanju. Vendar naj že tukaj poudarim, da rezultatov raziskave ne moremo posplošiti na vse osebe v

rejništvu, kajti vsak človek je edinstven, unikaten in vsak doživlja stvari na svoj način. Poleg tega je bilo v mojo raziskavo vključeno premalo število ljudi, da bi lahko rezultate posplošila na vse osebe v rejništvu.

Raziskava je kvalitativna, saj sem zbirala osebne opise, ki so se nanašali na raziskovani problem in vsebovali podatke, pridobljene s poglobljenimi intervjuji. Mojo raziskavo tako sestavlja osem polnoletnih oseb z izkušnjo rejništva v Sloveniji, ki so rejništvo že zaključile.

Slovenska zakonodaja definira namestitev otrok v rejništvo kot začasen ukrep, saj je predvideno, da se bo otrok vrnil nazaj v matično družino v čim krajšem času, v katerem bo matična družina odpravila, spremenila, omilila tiste okoliščine, zaradi katere je bil otrok nameščen v rejniško družino. Vendar je bilo v moji raziskavi ugotovljeno, da je bila večina rejništev dolgotrajnih in so trajala približno 15 let ali več. Razlogi, zaradi katerih so otroci morali v rejništvo so različni, in sicer vse od prisotnosti alkoholizma v družini, nasilja v družini, brezposelnosti in posledično nezmožnosti preživljanja otrok, bolezni staršev do ločitve staršev.

Prehod iz matične v rejniško družino

Otroci so rejništvo dojemali zelo različno. Nekateri so sprejeli rejništvo in se sprijaznili z njim ter to sprejeli kot boljšo možnost, eden od intervjuvancev se s tem sploh ni obremenjeval in je rejništvo dojemal kot počitnice, kot nekaj, kar ne bo dolgo trajalo, spet drugi intervjuvanec sploh ni vedel, da je v rejništvu, ko pa je izvedel za rejništvo, pa ni doživel posebnih občutkov. Za nekatere pa je bilo rejništvo zelo stresno in težko.

Kljub temu da so otroci rejništvo sprejeli kot boljšo možnost, je večina intervjuvancev doživljala prehod iz matične v rejniško družino kot nekaj stresnega, neprijetnega, saj so šli v družino, kjer nikogar ne poznajo, ne vedo, kaj lahko rečejo in kaj ne. Otroci tako ob prehodu iz matične družine v rejniško družino kot v sami rejniški družini doživljajo različna čustva in pomembno je, da otroku pustimo, da doživlja ta čustva, da o njih

spregovorimo, da smo otroku na voljo za pogovor ter podporo in pomoč. En pomemben korak za to, da otroci ne bi doživljali prehodov preveč stresno in z velikim strahom je ta, da se vse prehode načrtuje.

Načrtovanje v rejništvu je izrednega pomena, ampak tega načrtovanja pri mojih intervjuvancih ni bilo. Otroka je pomembno pripraviti na rejništvo, saj bo le tako lahko dobil pozitivno izkušnjo in bo posledično lahko ta prehod zanj manj stresen. Že Marta Tomec in Tina Hudobivnik (2012: 71-73) pišeta, da je pomembno, da otrok najprej spozna socialno delavko in da z njo vzpostavi odnos, nato je potrebno dati otroku čas in priložnost, da razume svoj novi položaj, da spozna, kaj se bo z njim dogajalo in zakaj, priporočljivo je tudi, da otrok najprej spozna rejniško družino, da ne bo prisoten občutek negotovosti, da gre v neznano. Pomembno pa je tudi, da otroku pripravimo njegove najljubše stvari, oblačila, druge potrebščine, družinske slike ipd., ki bi mu pomagale ohraniti del domačnosti in kontinuitete, prav tako je pomembno sodelovanje pri pripravi sobe za otroka, da se otroku predstavi novo šolsko okolje ali vrtec, da spozna druge otroke z izkušnjo rejništva (*op. cit.*: 74). V moji raziskavi je le en intervjuvanec navajal o delčku tega načrtovanja – spoznanje rejniške družine, preden se je dokončno preselil v rejniško družino. V ostalih primerih pa je načrtovanje izpuhtelo.

Pomembno je, da otroka vključujemo v proces dela, saj je tudi on del njega in zato je pomembno, da pozna razloge, zaradi katerih mora iti v rejniško družino, da mu istočasno povemo kaj so tiste potrebne spremembe, ki se morajo zgoditi v matični družini, da se bo lahko vrnil nazaj in da mu predstavimo približen časoven okvir trajanja rejništva (Kelly, Gilligan 2000; Tomec, Hudobivnik 2012; Mali 2012; Križnik Novšak 2012; in drugi). Pogosto iščejo otroci v sebi razloge za odhod iz matične družine, kar pa lahko le dodatno obremeni otroka. Otrok ne smemo nikoli pustiti samih s tovrstnimi mišljenji, saj se lahko posledično pojavijo težave v rejniški družini (Križnik Novšak 2008: 32).

Podpora in pomoč v času prehoda iz matične v rejniško družino

Največ podpore in pomoči v času prehoda iz matične v rejniško družino so dobili otroci od rejniških družin. S strani matične družine je le en otrok prejemal podporo in pomoč. V zvezi z socialnimi delavci, ni nobeden od intervjuvanih navajal, da bi dobil kakršnokoli podporo in pomoč, le eden intervjuvanec je omenil, da je imel veliko pogovorov s socialnimi delavkami.

Pri prehodu iz matične v rejniško družino jim je bilo najbolj v pomoč to, da je šlo za sorodstveno rejništvo, da razdalja med matično družino in otrokom ni bila velika, da otroka niso ločili od njegovih bratov, da je otrok imel možnost, da je lahko poklical starše in so le-ti prišli na obisk. Kljub temu da pa je na začetku sorodstveno rejništvo predstavljalo otroku neko podporo, se je na koncu izkazalo kot oteževalna okoliščina, saj si je otrok na koncu želel, da bi ga dodelili drugi rejniški družini, ki ne bi imela nobene povezave z njegovim sorodstvom. Zato je pomembno, da pred namestitvijo otroka v rejništvo preverimo in ocenimo, ali bi bilo sorodstveno rejništvo v večjo korist otroka ali pa bi to lahko zanj predstavljalo oviro.

Življenje v rejniški družini

Otroci so življenje v rejniški družini doživljali na različne načine. Nekateri so imeli negativne izkušnje, drugi pozitivne. Nekateri so vlogo rejniške družine videli predvsem v nudenju osnovnih potreb (nudenje strehe nad glavo, pomoč pri šolanju ipd.), nekateri pa so videli njeno vlogo tudi v zadovoljevanju čustvenih potreb. Čustvene potrebe so pomemben dejavnik v življenju otrok. Otroci v rejništvu pri rejniških starših iščejo prav tisto, česar ne morejo dobiti od svojih matičnih staršev in zato se od rejniških staršev pričakuje, da bodo znali to podeliti z otrokom v rejništvu. Le eden izmed intervjuvancev v moji raziskavi ni čutil nobene ljubezni do rejniške družine. Zanj so bili rejniki le osebe, ki so mu nudile streho nad glavo in hrano. To sama povezujem s posledico negativne izkušnje rejništva, kajti otroku so že od samega začetka rejništva dali vedeti, da ni njihov otrok, da je tuj otrok, na

otroka je letelo vso delo, otrok se je moral že v otroštvu odpovedati nekaterim stvarim, kot so morje, izleti ipd. Otrok posledično ni mogel živeti svojega otroštva v pravem pomenu in je moral dokaj hitro odrasti. Ljubezen in varnost sta eni izmed stvari, kjer otroci v rejništvu čutijo največji primanjkljaj in zato je pomembno, da jim rejniki pokažejo, da jih imajo radi in da jih naučijo ljubezni, saj s tem ustvarjajo varno okolje za otroka (Mali 2008: 123).

Podpora in pomoč

Največjo podporo in pomoč so otrokom nudili rejniški starši. Predvsem rejnice so bile njihove zaupnice, osebe, s katerimi so se lahko pogovarjali, ki so jih razumele, jih spodbujale in motivirale. Dva intervjuvanca pa sta navajala, da od rejniške družine nista dobila nobene podpore in pomoči, vendar bi si želela, da bi jima rejniki takrat namenili kakšno lepo besedo, da bi jima dali malo topline in ljubezni, da bi ju podprli in razumeli. Za otroka je pomembno, da od rejniških staršev dobi občutek dobrodošlosti in naklonjenosti, da se med rejniki in otroki v rejništvu razvije pozitiven odnos, ki lahko otroku pomaga, da sprejme nujnost namestitve v rejništvo (Križnik Novšak 2012:84). Eden izmed intervjuvancev pa je povedal, da bi takrat ob sebi potreboval osebo s podobno izkušnjo, s katero bi se lahko poistovetil. Nekateri otroci potrebujejo možnost, da vidijo, da niso edini v rejništvu. Prav tako se lahko lažje pogovarjajo z osebami, ki imajo podobno izkušnjo, saj le-te osebe lažje razumejo kaj doživljajo in kaj čutijo kot pa osebe, ki te izkušnje nimamo. Poleg rejniških staršev vidimo v raziskavi tudi druge dejavnike pomoči, kot so vrstniki, šport, stiki s starši, da bratov in sester niso ločili pri nameščanju v rejniške družine, v osebni motivaciji, v odnosu med otrokom v rejništvu in rejniško družino ter v neformalnih druženjih s socialnimi delavkami in drugimi vrstniki. V zvezi z matično družino sta le dva intervjuvanca navajala, da sta imela podporo in pomoč s strani matičnih staršev, kar je zaskrbljujoče, a hkrati razumljivo, kajti matična družina pogosto le-tega ne zmore. Matične družine so velikokrat družine s številnimi problemi in že dejstvo, da njihov otrok gre v rejništvo, lahko zanje predstavlja

dodaten stres, s katerim se ne znajo učinkovito soočiti, zato potrebujejo izvirni delovni projekt pomoči za pomoč in spremembe (Čačinovič Vogrinčič 2008: 101).

Odnos med matično družino in rejniško družino

Odnos med matično in rejniško družino je pomemben, saj vpliva na otroka samega. Če bo otrok dobil od matične družine pozitivno sporočilo, bo tudi lažje sprejel svojo novo vlogo v rejniški družini. Moja raziskava je pokazala, da je bil v večini primerov odnos med obema družinama pozitiven, to pomeni, da so matični in rejniški starši sodelovali, da so se razumeli, niso tekmovali med seboj in so se med seboj dogovarjali. V treh primerih pa se je pokazal negativen odnos med obema družinama oziroma sploh ni bilo nobenega odnosa med njimi, kajti v enem primeru je imel matični starš vlogo »črne ovce« v družini (v primeru sorodstvenega rejništva), v drugem primeru do odnosa med družinama ni prišlo, ker si otrok ni želel, da matični starš prihaja k rejniški družini, ker so se otroku tovrstna srečanja zdela brez pomena, saj so bile s strani rejniških staršev dane večinoma kritike glede otroka, pohval pa je bilo zelo malo.

Odnos med matično in rejniško družino pa posledično vpliva tudi na doživljanje otrokove razpetosti med obema družinama. Če je odnos med obema družinama pozitiven, bo hkrati tudi otrok lažje prehajal iz ene družine v drugo in lažje živel z in med njima. Velikokrat se zgodi, da so otroci v rejništvu razpeti med obema družinama in posledično se znajdejo v položaju konfliktna lojalnosti. V raziskavi se je videlo, da tam kjer je bil odnos med matično in rejniško družino negativen, je bila hkrati prisotna tudi razpetost otroka med obema družinama. Vsak otrok pa se z razpetostjo sooča na svoj način. Tako je nekaterim bil v pomoč njihov karakter, saj so ubrali tisto pot, ki je ustrezala njim in ne drugim, drugi so začeli drugače gledati na svet in na rejniško družino, nekateri so se zatekli v šolo, nekateri pa so sprejeli rejniško družino za svojo.

Stiki z matično družino

V rejništvu je koristno, da varujemo in krepimo stike med matično družino in otrokom v rejništvu, če je le-to mogoče in v korist otroka. Kljub temu da v moji raziskavi kar pet intervjuvancev ni imelo stikov z matično družino, se vsem zdijo stiki izrednega pomena. Pomembno je, da stiki so, da se jih spodbuja in da so pogosti. Vendar pa je bolj kot količina, pomembna kakovost stikov. Čeprav nekatere študije (Szilagyí 1998; Row 1984, v Križnik Novšak 2008; Moyers *et al.* 2006, v 2014: Managing risks and benefits of contact; Loxtercamp 2009, v *ibid.*; in drugi) kažejo, da so stiki lahko za otroke stresni, se le-to v moji raziskavi ni pokazalo. Večina jih je stike doživljala pozitivno, kjer stikov ni bilo, pa jih tudi niso pogrešali. Po mnenju intervjuvancev je potrebno stike z matično družino ohraniti in spodbujati, saj pomembno vplivajo na otrokovo doživljanje matične družine, imajo pomemben vpliv pri vrnitvi otroka nazaj v matično družino, pomembni pa so tudi zaradi čustvene vezi med otrokom in starši.

Nekateri avtorji (McCall *et al.* 2011; Kelly in Gilligan 2000; in drugi) pa navajajo, da so pomembni tudi stiki z razširjeno družino (širšim sorodstvom, sosedi, prijatelji, prejšnjimi rejniki ipd.), zato bi bilo potrebno ohraniti in spodbujati stike tudi z drugimi osebami, ki so otroku blizu. V moji raziskavi se je pokazalo, da je večina intervjuvancev imela stike predvsem z brati in sestrami, vendar se večini ti stiki ne zdijo tako pomembni.

Individualna projektna skupina

Individualna projektna skupina je skupina, ki spremlja otroka skozi rejništvo in kjer se skupaj načrtuje proces dela. Za to je potrebno kontinuirano delo, kjer se iz meseca v mesec soustvarjajo novi dogovori, ki stremijo k želenim spremembam in ciljem in kjer lahko socialni delavec sproti spremlja otroka v rejništvu, kjer se sproti razjasnjujejo kakršnekoli nejasnosti in težave, obenem pa se krepí odnos in sodelovanje med matično in rejniško družino ter odnos med otrokom in njegovimi starši. Vse to pa ni mogoče, če se

individualna projektna skupina sreča samo enkrat na leto. Že Rakar in drugi (2010: 72) opozarjajo, da enkratna srečanja ne morejo temeljiti na soustvarjanju rejništva ter želenih sprememb in rešitev. Namreč večina intervjuvancev je navajala, da so bila srečanja zelo redka (enkrat do štirikrat na leto), zelo kratka (10 do 15 minut) in pogovarjali so se o splošnih stvareh (npr. o počutju v rejniški družini, glede šole, stikov z matično družino, če so kakršnekoli težave ipd.). Posledično je to vplivalo na otrokovo doživljanje individualne projektne skupine. Otroci so jih namreč doživljali kot nekaj, kar nima pomena, kot del uradne dolžnosti, kjer se niso počutili prijetno. Le dvema intervjuvancema se zdijo individualna projektna srečanja prijetna in pomembna za otroka.

Veliko avtorjev opozarja, da je dragoceno, da vključimo v individualne projektne skupine še druge osebe, ki so pomembne v otrokovem življenju in so koristne za njegov razvoj (Repotočnik 2001: 5), kot so na primer učitelji, svetovalni delavci šole, terapevtski zdravniki, ki delajo s starši in otrokom, sošolci, prijatelji in drugi (Bole Finžgar 2008; Čačinovič Vogrinčič 2006). Vendar je v moji raziskavi bil v individualni projektni skupini prisoten le en drug strokovnjak (ravnatelj šole otroka), v vseh drugih primerih ni bilo nikogar.

Glas otroka

Omogočanje glasu otroka je izrednega pomena, saj s tem dajemo otroku moč, da spregovori, da spozna, da je v samem procesu pomemben tudi on, hkrati pa s tem sporočamo, da je pomembno slišati njegovo videnje problema oziroma situacije. Že po Konvenciji o otrokovih pravicah (1989: Konvencija o otrokovih pravicah (OZN)) je to njegova pravica, vendar je problem ta, da se otroke velikokrat presliši in se jim ne da možnosti za aktivno sodelovanje v zadevah, ki se jih tičejo (Jenkole 2009; Rakar *et al.* 2010; in drugi).

Intervjuvanci v moji raziskavi so navajali, da je njihov glas bil slišan in upoštevan, hkrati so tudi mnenja, da je pomembno, da se otroka sliši in

upošteva, da se mu prisluhne, saj se tako otrok lahko počuti bolj vključenega v skupen proces dela.

Otroci v rejništvu potrebujejo osebe, strokovnjake, ki bi jim dali možnost, da spregovorijo in ki bi jih aktivno poslušali. Prevečkrat gledamo na otroke kot na bitja, ki so nemočna in ne zmožna ubesediti svoje misli (Kustec 2013: 136), prevečkrat mislimo, da strokovnjaki in druge osebe najbolje vemo kaj je najboljša za otroka (Jenkole 2009: 21). Nihče ne more vedeti, kaj je najboljša za otroka, kot on sam. Strokovni delavci se moramo naučiti odpreti prostor za otroka, da se ga bo slišalo in upoštevalo.

Socialno delo

Vloga socialnih delavcev je bila v raziskavi različno videna, vendar večina vidi vlogo socialnih delavcev v odseljevanju in preseljevanju otrok, v urejanju birokracije, v obiskovanju rejniških družin in preverjanju počutja ipd. Več kot polovica intervjuvancev ni imela dobrih izkušenj s socialnimi delavkami, zato so posledično tudi njihova doživljanja socialnih delavcev predvsem negativno usmerjena oziroma nekateri sploh niso imeli stikov s socialnimi delavci, razen na individualnih projektnih srečanjih. Nekateri so od socialnih delavk pričakovali posluh in svetovanje, vendar tega ni bilo.

Dialog je eden izmed osnovnih stvari, ki se mora zgoditi med socialnim delavcem in uporabnikom, saj je le-to dobra iztočnica za vzpostavitev odnosa med njima, da se med njima razvije zaupanje, da uporabnik sprejme socialnega delavca kot osebo, v kateri bo našel podporo in pomoč. Besede kot so »vse bo še v redu«, ki so jih bili deležni nekateri moji intervjuvanci, so brez pomena. Bolj kot besede so potrebna dejanja.

V nadaljevanju predstavljam predloge socialnim delavcem za nadaljnjo delo, ki so bili podani s strani oseb z izkušnjo rejništva:

- bolj pogosti obiski rejniških družin in otrok v rejništvu;
- ohranjanje kontakta z otroki v rejništvu, ki je čim bolj pogost;

- individualna srečanja med otrokom v rejništvu in socialnim delavcem;
- bolj sprejemati otrokova mnenja glede njegovih želja;
- ne delati razlik med otroci v rejništvu;
- odpreti oči in prisluhniti otrokom;
- opravljati delo z veseljem in zanimanjem;
- neformalna druženja med socialnimi delavci, otroki v rejništvu in družinami;
- vzpostavitev zaupnega odnosa med otrokom v rejništvu in socialnim delavcem že na začetku procesa dela;
- nudenje večje pozornosti otrokom v rejništvu;
- spodbujanje otrok v rejništvu k želenim ciljem;
- ne pošiljanje otrok v rejniško družino, ki bi bila zelo oddaljena od matične družine;
- teorij ne jemati preveč resno in ne misliti, da razumeš stvari, ki jih nisi doživel;
- več individualnih projektnih srečanj.
-

Prehod iz rejniške družine v matično družino

Na podlagi pridobljenih podatkov lahko izhajam, da v večini primerov ni prišlo do prehoda iz rejniške v matično družino, saj je večina intervjuvancev iz rejniške družine odšla k svojim partnerjem. Dva intervjuvanca pa sta ostala tudi po končanem rejništvu pri rejniških starših. Tudi po statistiki iz leta 2010 lahko opazimo, da se je povečal delež otrok, ki so rejništvo zaključili zaradi polnoletnosti ali zaradi prenehanja študija, zmanjšal pa se je delež tistih otrok, zaradi katerih se je rejništvo zaključilo zaradi vrnitve nazaj v matično družino (Revizijsko poročilo – Izvajanje rejniške dejavnosti: 2012). Vidimo lahko, da je vedno več primerov, ko se otroci ne vrnejo nazaj v matično družino.

Zaključevanje rejništva je proces, ki zahteva določeno zaporedje dogodkov (Mali 2012: 135) in zato je tudi tukaj pomembno načrtovanje prehoda, vendar je to bilo v moji raziskavi prisotno le pri enem intervjuvancu.

Odhod iz rejniške družine je večina intervjuvancev doživljala pozitivno, saj so se začeli osamosvajati in nekateri so si začeli ustvarjati tudi lastne družine. Pri enem intervjuvancu pa je bil prisoten tudi strah, saj greš na svoje, nimaš denarja, ne službe in si brez stanovanja.

Pri odhodu iz rejniške družine je bilo najtežje zapustiti prijatelje in kraj. Ljudje se navadimo na ljudi, na kraj in zato nam jih je včasih težko zapustiti. So pa imeli otroci ob tem podporo in pomoč predvsem rejniške družine. V enem primeru, kjer se je otrok vrnil nazaj v matično družino, bi si želel, da bi takrat nekdo uvidel, da matični starš ni sposoben skrbeti zanj in da bi bilo za otroka boljše v rejniški družini. Zato je pomembno, da preverimo vse razmere, preden otroka vrnemo nazaj v matično družino.

Rejniški sistem

Na rejniški sistem gledajo intervjuvanci različno. Vsak gleda skozi svojo lastno izkušnjo. Vsi pa vidijo pomanjkljivosti in prednosti rejniškega sistema, hkrati pa vidijo tudi potrebne spremembe. Njihov pogled in potrebne spremembe so zapisani v naslednji tabeli.

Prednosti rejniškega sistema	Pomanjkljivosti rejniškega sistema
Obstoj rejniških družin	Izkoriščanje otrok s strani nekaterih rejniških družin
Sprememba zakonodaje - otrok lahko ostane v rejništvu tudi po 18. letu, če se še šola - sprememba v poimenovanju otrok v rejništvu (ne govorimo več o rejencih, ampak o otrocih v rejništvu)	Premalo nadzora nad rejniki in otroci v rejništvu
Več vstopne kontrole	Premajhno število zaposlenih socialnih delavk na centrih za socialno delo, zaradi česar je posledično oteženo samo nadziranje
Strožji pogoji	Socialne delavke so preveč zasedene z birokratskimi in administrativnimi zadevami
Izobraževanje rejnikov	Socialne delavke preživijo premalo časa z otroci v rejništvu
Preverjanje rejnikov	Ni neformalnih druženj med socialnimi delavkami in otroki v rejništvu
	Premalo preverjanja, kako je otrokom všeč v rejniški družini
	Premalo stika z otroci v rejništvu
	Določeni člani v zakonu so v praksi slabost - preživnina - naslov stalnega prebivališča otroka

Potrebne spremembe, ki jih vidijo osebe z izkušnjo rejništva:

- večja kontrola rejnikov;
- preverjanje rejniških družin zaradi različnih zlorab (alkohol, nasilje ipd.);
- medsebojno sodelovanje centrov za socialno delo (center otroka in center rejnika);
- večji poudarek na sodelovanju med matičnimi starši in rejniškimi starši;
- več individualnih projektnih srečanj;
- večja povezanost med otrokom v rejništvu in socialnim delavcem;
- v eno rejniško družino se ne bi smelo dajati več otrok in prav tako ne otrok s prevelikim starostnim razponom;
- uvedba neformalnih druženj med socialnimi delavci in otroki v rejništvu;
- v sami zakonodaji bi bilo potrebno spremeniti nekaj stvari (glede preživitve, naslova stalnega prebivališča otroka).

Moji predlogi zasnovani na podlagi opravljene raziskave:

Socialni delavci bi morali biti bolj povezani z otroki v rejništvu, to pomeni, da bi morali imeti več kontakta z njimi ter bolj pogosto obiskovati rejniške družine.

Če pa želimo, da bi bili socialni delavci bolj v kontaktu z rejniškimi družinami in otroki v rejništvu, da bi njihovi obiski bili bolj pogosti, pa bi bilo potrebno zaposliti več socialnih delavcev na centrih za socialno delo. Namreč na enega socialnega delavca dandanes pride preveliko število otrok in posledično samo delo ne more biti dovolj kakovostno opravljeno.

Koristno bi bilo, da bi socialni delavci z otrokom v rejništvu vzpostavili zaupen odnos. To lahko naredimo tako, da z otrokom sodelujemo, smo mu na voljo

za pogovore, mu nudimo podporo in pomoč, ohranjamo z njim stike in ga bolj pogosto obiskujemo v rejniški družini (ne le enkrat na leto). Priporočljivo bi

bilo, da bi otroke v rejništvu obiskovali v rejniških družinah vsaj enkrat na mesec, če ne še bolj pogosto. Prav tako pa bi lahko k vzpostavljanju zaupnega odnosa pripomogla tudi individualna srečanja med socialnim delavcem in otrokom v rejništvu. Koristna bi bila tudi s tega razloga, ker na individualnih projektnih srečanjih, kjer so prisotni rejniški starši, matični starši in druge osebe, nam otroci pogosto ne morejo oziroma ne zmorejo zaupati vsega.

Kot obstajajo skupine za samopomoč rejnikom, bi lahko obstajale tudi skupine za samopomoč otrokom v rejništvu. Tako bi otroci dobili možnost, da se povežejo tudi z drugimi otroci s tovrstno izkušnjo in tako spoznali in videli, da niso edini, ki so v rejništvu.

Vsi prehodi, tako prehod iz matične v rejniško družino kot prehod iz rejniške v matično družino, bi morali biti skrbno načrtovani. Tako bi otroci občutili večjo varnost in ne bi vstopali v rejniško družino s tolikšnim strahom in stresom.

Centri za socialno delo se morajo bolj povezovati med seboj, predvsem v primerih, ko prihaja otrok iz enega centra za socialno delo v rejniško družino, ki je pod pristojnostjo drugega centra za socialno delo. Pomembno je, da si med seboj izmenjujejo informacije, da lahko uporabniki pridejo po podporo in pomoč na katerikoli center za socialno delo. Hkrati pa sta tako obe socialni delavki iz obeh centrov za socialno delo aktivno vključeni v proces dela.

Individualna projektna srečanja bi morala biti bolj pogosta, vsaj vsake tri mesece oziroma še bolj pogosta, odvisno od samega procesa dela.

Literatura in viri:

Bole Finžgar, M. (2008), Individualna projektna skupina. Kaljenje: bilten Skupnosti CSD Slovenije, 5, 9: 132–136.

Čačinovič Vogrinčič, G. (2006), *Socialno delo z družino*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

- (2008), *Socialno delo z družino*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Jenkole, M. (2009), *Otrokove pravice s poudarkom na koristi otroka in njegovi pravici, da je slišan, ter vloga zagovornika pravic otroka ob tem*. V: Jenkole, M., Kuzmič, N., Hvastja Rupnik, L. (ur.), *Zagovornik – glas otroka: zbornik prispevkov za izobraževanje zagovornikov*. Ljubljana: Varuh človekovih pravic (21–30).

Kelly, G., Gilligan, R. (2000), *Issues in Foster Care: policy, practice and research*. London, Philadelphia: Jessica Kingsley.

Križnik Novšak, A. (2008), *Doživljanje otrok in mladostnikov v rejništvu: pomembni odnosi, izgube in osebnosti rejenčevega položaja*. Kaljenje: bilten Skupnosti CSD Slovenije, 5, 9: 18–35.

- (2012), *Izvajanje rejništva*. Kaljenje: bilten Skupnosti CSD Slovenije, 6, 11: 80–98.

Kustec, K. (2013), *Ustvarjalne dejavnosti in otrokov glas v skupini*. V: Kodele, T., Mešl, N. (ur.), *Otrokov glas v procesu učenja in pomoči: priročnik za vrtce, šole in starše*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo (136–159).

Mali, M. (2008), *Rejniška družina - družina s posebnimi sposobnostmi*. Kaljenje: bilten Skupnosti CSD Slovenije, 5, 9: 115–131.

- (2012), *Končevanje rejništva*. Kaljenje: bilten Skupnosti CSD Slovenije, 6, 11: 135–143.

McCall, R. B., Juffer, F., Groark, C., IJendoorn, M. H. van, Groza, V. K. (2011), *Children without permanent parents: Research, practice and policy*. Boston, Oxford: Wiley-Blackwell.

Mihorič, M. (2017), *Rejništvo skozi prizmo odraslih oseb z izkušnjo rejništva*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo (magistrsko delo).

Rakar, T., Čacinovič Vogrinčič G., Zaviršek, D., Boškić, R., Boljka, V., Smolej, S., Sobočan, A. M., Urh, Š., Dremelj, P., Kobal, B., Nagode, M., Žiberna, V., Kovač,

N. (2010), *Postopki, organizacija in standardi na področju rejništva*. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo Otroška opazovalnica.

Repotočnik, B. (2001), *Rejništvo kot projekt za vsakega izmed otrok v rejniški oskrbi*. *Rejniški glasnik*, 39: 3–10.

Tomec, M., Hudobivnik, T. (2012), *Priprava otroka in družin, ki izvajajo rejniško dejavnost*. *Kaljenje: bilten Skupnosti CSD Slovenije*, 6, 11: 65–79.

Internetni viri:

(2014), *Managing risks and benefits of contact*. Dostopno na <http://fosteringandadoption.rip.org.uk/topics/managing-risks/> (27. 10. 2016).

Revizijsko poročilo (2012), *Izvajanje rejniške dejavnosti*. Dostopno na [http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/K9E468B1D49C72ACAC12579E30027D649/\\$file/RejDej_P SP09-10.pdf](http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/K9E468B1D49C72ACAC12579E30027D649/$file/RejDej_P SP09-10.pdf) (1. 6. 2017).

Varuh človekovih pravic Republike Slovenije, *Konvencija o otrokovih pravicah (OZN)*. Dostopno na: <http://www.varuh-rs.si/pravni-okvir-in-pristojnosti/mednarodni-pravni-akti-s-podrocja-clovekovih-pravic/organizacija-zdruzenih-narodov/konvencija-o-otrokovih-pravicah-ozn/> (18. 12. 2016).

Melanija Mihorič, magistrica socialnega dela

ZAGOVORNIŠTVO OTROK

Pilotski projekt zagovornik – glas otroka že več let obstaja kot projekt, ki se je izvajal pod okriljem Varuha človekovih pravic. Pilotski projekt se izvaja od leta 2007. Namenjen je vsem otrokom in mladostnikom do osemnajstega leta starosti. Pravica otroka, da se mu imenuje zagovornik, pa ni bila opredeljena v zakonu. Praksa je pokazala, da je zagovorništvo otrok potrebno, tako da je pravico otroka do zagovornika uredil na novo sprejeti Družinski zakonik. Potreba po postavitvi zagovornika otroku ali mladostniku izhaja iz vsakdanje prakse. V praksi je bil doslej zagovornik postavljen v primerih odločanja o zaupanju otroka in odločanja o stikih, v primerih predodelitve otroka, v primerih odvzema otrok in namestitve v zavodsko varstvo ali rejništvo, prenehanje rejništva in vrnitve otroka domov in še v drugih številnih primerih. Pilotski projekt zagovornik – glas otroka koordinira varuh človekovih pravic Republike Slovenije, delo po posameznih območjih (za območje Ljubljane in okolice, Notranjske, Južne Primorske, Goriškega območja, območja Gorenjske, Severozahodni del Slovenije, območje Dolenjske in območje Celja) pa vodijo koordinatorji teh območij. Inštitut zagovorništva se na novo ureja v Družinskem zakoniku, ki je bil sprejet v letu 2017, uporabljati pa se začne dve leti po uveljavitvi (april 2019). Inštitut zagovorništva je namenjen otrokom in mladostnikom. Poleg Družinskega zakonika pa pravico otroka do zagovornika podrobneje opredeljuje Zakon o varuhu človekovih pravic, kjer je urejen postopek imenovanja zagovornika otroku, vse o seznamu zagovornikov, nagrajevanje in izobraževanje zagovornikov ter nasploh delo zagovornikov. Zakon o varuhu človekovih pravic pravico do zagovornika otroka podrobneje opredeljuje v svojih določilih (25.a do 25.d člen).

Zagovorništvo otrok se v skladu z Zakonom o varuhu človekovih pravic organizira v okviru notranje organizacijske enote Varuha človekovih pravic v Ljubljani. Izvajajo ga zagovorniki otrok v okviru mreže prostovoljcev, ki

zagotavlja vsem otrokom enako dostopnost do zagovornika. Delo zagovornikov je prostovoljno in častno. Zagovornikom pa pripada nagrada, ki jo s splošnim aktom določi varuh. Pripada jim tudi povrnitev potnih stroškov v višini, kot velja za javne uslužbence.

Postopek imenovanja zagovornika otroku pa je sledeč: pobudo za imenovanje zagovornika lahko poda vsakdo, ki meni, da otrok ne more uresničiti pravice, da izrazi svoje mnenje. Če varuh oceni, da je pobuda utemeljena, pridobi soglasje obeh staršev ali zakonitih zastopnikov in določi zagovornika s seznama zagovornikov. Soglasje staršev ali zakonitih zastopnikov pa ni potrebno, če z imenovanjem zagovornika soglaša otrok, ki je že dopolnil petnajst let starosti. Če pa soglasja staršev ali zakonitih zastopnikov glede imenovanja zagovornika ni ali če je to soglasje naknadno umaknjeno, pa varuh pošlje predlog za imenovanje zagovornika pristojnemu centru za socialno delo ali sodišču. Pristojni center za socialno delo ali sodišče pa nato imenuje zagovornika s seznama zagovornikov, če oceni, da je to v postopku pred centrom za socialno delo ali sodiščem v korist otroka.

Uveljavitev pravice do zagovornika otroka v veljavni zakonodaji bo vsekakor pripomogla k temu, da se bo ta institut uporabljal v praksi centrov za socialno delo in sodišč še v večji meri kot do sedaj in bo bistveno pripomogel k večjemu varstvu pravic otrok v bodoče.

Melita Leva, univ.dipl.prav.

NAJ REJNICE LETA 2017

Republika Slovenija podeljuje rejnikom in rejnicam priznanja za dolgoletno in uspešno izvajanje rejniške dejavnosti. Ministrica vsako leto na predlog komisije za priznanja dodeli priznanja največ trem rejnicam. Vsako leto podelitev priznanj poteka na slovesnosti v mesecu decembru v okviru podelitve priznanj vsem, ki delujejo na področju socialnega varstva.

V letu 2017 so prejele nagrado rejnice:

- **Vanja VIDIČ iz Lendave,**
- **Lucija ŠUŠTERŠIČ iz Mojstrane in**
- **Biljana BERGINC iz Srpence.**

Na sliki od leve proti desni : Biljana Berginc, Vanja Vidič, ministrica Anja Kopač Mrak, Lucija Šušteršič

Z veseljem lahko napišem, da so vse tri naj rejnice 2017 tudi članice Rejniškega društva Slovenije. Vse so požrtvovalne in zelo aktivne rejnice, ki

se z vsem srcem posvečajo otrokom in vsem nalogam v rejništvu. Prav tako njihove družine.

Iskrene čestitke vsem trem tudi v imenu Rejniškega društva Slovenije!

Vanja Vidič je dovoljenje za izvajanje rejniške dejavnosti pridobila leta 2010. Doslej je v rejništvo sprejela štiri otroke, trenutno pri njej bivajo tri dekllice. Od avgusta 2016 rejništvo opravlja kot poklic. Vanja Vidič je topla, prijazna, odprta in komunikativna oseba, ki svoje delo opravlja odgovorno in zavzeto. Odlikuje jo sposobnost prepoznavanja otrokovih potreb, težav in posebnosti, sprejema njihovo drugačnost, jim daje podporo pri njihovi osebni rasti in dvigu samozavesti. Dobro sodeluje z institucijami, v katere so vključeni otroci. Pri delu je samoiniciativna, angažirana, spodbuja in omogoča stike med otroci in starši, tudi na svojem domu. Starše otrok sprejema brez obsojanja, ima do njih primeren in spoštljiv odnos ter se je skupaj z možem angažirala tudi pri urejanju v osebni življenjski situaciji matere ene od deklic. Aktivna je v skupini rejnic v lokalnem okolju, njena družina in dejavnost rejništva je bila predstavljena v časopisu Vestnik (Pomurje) ter na lokalni radijski postaji. Aktivno sodeluje tudi v Rejniškem društvu Slovenije kot gostja okroglih miz, kot prostovoljka na taborih za otroke v rejništvu, pri organizaciji vseslovenskih srečanj rejniških družin ter objavlja članke v Rejniškem glasniku. S svojim delovanjem uspešno promovira rejniško dejavnost na področju Slovenije. Predlagatelj je Center za socialno delo Lendava, predlog podpira tudi Rejniško društvo Slovenije.

Lucija Šušteršič je dovoljenje za izvajanje rejniške dejavnosti pridobila leta 2007, istega leta je v rejništvo sprejela prve otroke. Doslej je pri njej bivalo osem otrok, trenutno živijo v družini štirje otroci. V izvajanje rejniške dejavnosti se aktivno vključuje tudi rejničin mož. Od aprila 2009 do julija 2015 je rejništvo opravljala tudi kot poklic. Rejnica izkazuje izredno občutljivost za potrebe otrok, za njihovo počutje in doživljanje. Njeni odzivi so hitri, usmerjeni v podporo, razumevanje in reševanje stisk. Zelo dobro zna vzpostaviti stike s starši, pri izvajanju jih je spodbujala, omogočala stike tudi v

svojem domu. Otroci tudi po zaključenem rejništvu prihajajo k njej na počitnice. Zavzeto sodeluje s strokovnjaki v službah, kamor so vključeni otroci. Vodstvo šole, ki jo obiskujejo otroci, jo prepoznava kot skrbno, sočutno in zanesljivo osebo. Vsa leta izvajanja rejniške dejavnosti je aktivna v skupini rejnic matičnega centra za socialno delo. Dolga leta je vključena v program »Od doma domov« Zavoda Manipura na način, da v svoj dom za dva meseca sprejme mladostnika/mladostnico iz Belgije. Že tretje leto sodeluje v programu »Živa knjiga« s predstavitvijo rejniške dejavnosti. Z opisanimi aktivnostmi in angažiranjem rejnic Lucija Šušteršič pomembno prispeva k promociji in razvoju rejniške dejavnosti na področju Slovenije. Predlagatelj je Center za socialno delo Jesenice na pobudo Centra za socialno delo Krško, podporo predlogu so podali Center za socialno delo Radovljica, Center za socialno delo Škofja Loka, Center za socialno delo Izola, Center za socialno delo Koper in Osnovna šola 16. decembra Mojstrana.

Biljana Berginc je dovoljenje za izvajanje rejniške dejavnosti pridobila leta 2010, od leta 2011 je v rejništvo sprejela tri otroke, tudi trenutno skrbi za tri otroke. Kot oseba je komunikativna, vedra, odprta in temperamentna. Pri skrbi za otroke je optimistična, domiselna, ažurna in skrbna. Pri svojem delu je motivirana, v odnosu do otrok je topla, občutljiva, pozorna, ves čas jim pomaga tenkočutno razumeti njihovo življenjsko situacijo in odnose z matično družino. V veliki meri se je pripravljena angažirati, da se ohranja odnos med otroci in starši tudi pri konkretni izvedbi rednih stikov. Tudi njena že odrasla otroka se aktivno vključujeta in ji pomagata pri izvajanju rejniške dejavnosti. Rejništvo izvaja v enoroditeljski družini, ob dobri osebni organizaciji uspe redno sodelovati na vseh aktivnostih treh centrov za socialno delo in drugih služb, kamor so vključeni otroci. Prav tako sodeluje na srečanjih rejniških družin. Svoja znanja in izkušnje deli na skupini za samopomoč na Centru za socialno delo Ajdovščina, je podporna oseba drugim rejnicam pri njihovih izzivih in dilemah, s katerimi se srečujejo. Sodeluje v lokalnih medijih. Za prispevek k promociji rejniške dejavnosti je dragocena njena angažiranost pri podajanju informacij o rejništvu v širšem družbenem okolju Severnoprimske regije. Predlagatelj je Center za socialno

delo Tolmin, predlog so podprli tudi Center za socialno delo Ajdovščina, Center za socialno delo Ljubljana Vič Rudnik in Center za socialno delo Nova Gorica.

Vse tri naše slavljenke sem ob tej priliki še posebej intervjuvala ter jim zastavila nekaj vprašanj. Vsaka po svoje nam je povedala zgodbo svojega rejništva in doživljanja dogodka podelitve priznanj ter kaj jim priznanje pomeni. Vprašala sem jih tudi, kako one vidijo rejništvo, kaj jim to delo pomeni, kaj bi na področju rejništva spremenile, izboljšale? Takole so odgovorile:

Lučka Šušteršič, CSD Radovljica

»Priznanje me je močno presenetilo. Presenečenje je bilo v tem, da je pobuda prišla iz CSD Krško, saj z njimi sodelujem še

le 3 leta. O takem priznanju pa res nisem nikoli razmišljala, saj nisem niti vedela da obstaja. Bilo mi je v veselje in čast spoznati in poklepetati z gospo ministrico Kopačevo. Presenetilo me je, da je poznala primer mojega otroka, ki sem ga dobila iz druge rejniške družine. Ministrica je meni pustila vtis tople osebe.

Sama prireditev je bila z eno besedo čudovita. Tu se je tudi pojavila prilika za spoznavanje drugih rejnic.

Moram povedati, da so se na ta dogodek najbolj srčno in z vsem veseljem pripravljali naši otroci. Bilo je ogromno vznemirjanja, veselja, tako da so ga vsadili tudi v moje srce. Zelo velikokrat so mi povedali, da so zelo ponosni na mene in na to, da so lahko pri meni. To so posebni občutki, ki jih ne znam opisati, kajti to lahko samo doživiš.

Vsi v družini smo bili zelo ponosni na priznanje. Moji otroci, tudi tisti ki jih ni več na mojem naslovu ... Najbolj pa je bil ponosen moj dolgoletni partner, naš dedi Brane. On pa je vsem povedal, da je babi naj rejnica.

Rejništvo je zame poslanstvo, v katerem dobim vse, kar potrebujem. Neizmerno imam rada otroke in ob vsaki novici, da se otroku godijo grozote, mi krvavi srce.

Moj življenjski moto je pomoč otroku. Sama sem si želela velike družine, pa mi ni bilo dano. Mogoče z namenom, da pomagam drugim, saj to počnem že, kar pomnim, ne samo od takrat, ko sem postala rejnica.

Kot rejnica nisem nikoli prepričana, da znam dosti, da naredim prav, zato obiščem vse delavnice in predavanja kar le lahko, potem pa delam po svojem občutku, ker mislim, da je tako prav.

Zame je pomembno, da so otroci srečni, da mi zaupajo. Pomembno je, da jim pokažem, da jih spoštujem, da jim dam dom, da odložijo in izpraznijo težke nahrbtnike, ki jih prinesejo s seboj. Kot rejnik jih moraš znati potolažiti in znati tudi postaviti meje ob katerih se otrok lahko umiri in na novo zaživi. Dobra rejniška družina sprejme otroke z odprtim srcem, se do njih vede spoštljivo, razume njihovo stisko, jim nudi toplino. Zna pomagati otrokom, da zaživijo normalno družinsko življenje.

V mojem kraju sem kot rejnica sprejeta zelo pozitivno, ravno tako vsa družina. Lepo so sprejeti vsi otroci, ki pridejo v našo družino. Ni zaničevanja in poniževanja. Že pri prvem otroku je osnovna šola poskrbela, da se je otrok lepo vključil med vrstnike. Otrokom so predstavili rejništvo kot lepo obliko družine, na njim razumljiv način in otroci so to povedali staršem in tako je bil krog sklenjen. Vsi otroci so bili lepo sprejeti tako v šoli kot na vasi. Hvaležna sem za to vsem vaščanom in prijateljem.

Naj tako zaključim, da sem ponosna na to, da sem rejnica. Mnenja pa sem, da se rejništvo kot dejavnost še vse premalo pozitivno prikazuje, raje ga kritizirajo. Vendarle menim, da je v osnovi rejništvo pri nas dokaj dobro urejeno, država skrbi za to, da se otrokom, ki ne morejo živeti doma, zagotovi nadomesten dom. Seveda pa bi se kljub temu dalo še marsikaj izboljšati, da bi rejnice in rejniki lažje delali in bi se tudi otroci bolje počutili.«

Biljana Berginc, CSD Tolmin

»Osebnost sem bila zelo počaščena in vesela, da so me predlagali za priznanje tudi, ko sem ga prejela. Pomeni mi veliko, ker je tudi s tem ves moj trud in delo z otroki bolj ovrednoten.

Mislim pa, da večina rejnic in njihovih rejniških družin uspešno in z ljubeznijo opravlja to poslanstvo, zato sem bila toliko bolj presenečena, ker sem ravno jaz dobila priznanje.

Zame je to bil zelo lep in svečan dogodek. Moram priznati, da sem imela tudi malo treme, po drugi strani pa sem bila sama nase ponosna, ko sem prejela priznanje od ministrice, ker je zame to potrdilo, da delam dobro in v korist otrok.

Moj moto v življenju je, da ima vsak otrok pravico do lepega otroštva in če otroku daš ljubezen, dom in družino, je to njegova popotnica za vse življenje. Vsak otrok, tudi ko odraste, mora vedeti, kje je njegov dom, kamor se lahko zateče, ko je v stiski. Dom je tam, kjer so zanj vedno odprta vrata za veselje in tolažbo. Tako skušam delovati pri svojem rejniškem delu.

Mi smo ena velika družina in skupaj smo srečni in zadovoljni. Meni je pomembno, da otroci napredujejo na vseh področjih. Da smo kot rejniška družina lepo sprejeti in vpeti v lokalno okolje in da smo vsi del naše skupnosti. Kot rejnica se trudim otroke vzgajati po svojih najboljših močeh in trudim se, da sem za njih najprej kot mama, ki jih ima rada in jih uči vseh veščin ter znanja za življenje.

Moje mnenje je, da rejništvo ni priznано in dovolj spoštovano kot dejavnost. V mojem okolju sem edina rejnica in moram priznati, da me vsi občudujejo in večkrat pohvalijo za vso skrb za otroke. Sem redno zaposlena kot medicinska sestra v bolnici in zahvaljujoč razumevanju in kolegialnosti mojih sodelavk mi uspeva uskladiti vse obveznosti v službi in doma.

Pohvalila bi skrb za vsakoletno izobraževanje rejnikov, sodelovanje s Centri za socialno delo in s šolo, pa z zdravstvenimi ustanovi.

Menim pa, da bi se moralo več pisati in govoriti o rejništvu, večjo veljavo bi rejništvo moralo imeti v družbi, saj izvajamo rejniki pomembno humanitarno

dejavnost in s tem pomembno prispevamo za družbeno dobro. Če rešiš enega otroka, je enako kot bi rešil cel svet. Z majhnimi koraki lahko dosežeš velik cilj. Naučiti otroke, da imajo radi sebe in da spoštujejo druge, da je življenje lepo in dragoceno in da smo vsi del te čudovite narave, to je velik in pomemben dosežek!»

Vanja Vidič, CSD Lendava

»Priznanja za uspešno izvajanje rejniške dejavnosti sem se razveselila. Čeprav odkrito povedano, ga nisem pričakovala. Moja strokovna delavka iz Centra za socialno delo Lendava, mi je konec poletja omenila, da me je predlagala za nagrado. Predlog je podprlo tudi Rejniško društvo Slovenije. O teh nagradah do takrat tudi nič nisem slišala in nisem pomislila, da bi bila jaz tista izbrana. Vesela sem, da imam s svojo strokovno delavko ustvarjen profesionalen in pošten odnos, da imava iste cilje, pomagati otrokom, da bi lahko boljše in lepše živeli.

Dogodek podelitve priznanj je bil prelepo pripravljen. Lep program, ne preveč govorov, podelitev in slikanje, nato druženje s pogostitvijo. Žal ni bilo novinarjev, ne vem zakaj ne? Vendar se nisem s tem ukvarjala in mi to ni pokvarilo dneva.

Druženje z ministrico dr. Anjo Kopač Mrak je name naredilo dober vtis. Pogovor pred podelitvijo je bil sproščen in zanimiv. Pogovor je hitro stekel in ravno, ko se je debata razvila, smo že morali prekiniti, saj nas je čakala sama podelitev. Bilo bi dobro, če bi tudi ta čas bil malo daljši, saj je dober občutek, če si slišan.

Moja družina se je zelo razveselila tega priznanja. Vsi so bili zelo ponosni. Takoj so bili »za«, da me pospremijo na dogodek. Priprave na dogodek so potekale kar nekaj dni, saj v naši družini prevladujejo ženske in je to bil velik zalogaj za vse nas. Kaj dati nase, frizura, make up... Prav zanimivo je bilo gledati moja dekleta pri tem opravilu. Tudi jaz sem morala pred strogo komisijo, če sem izbrala pravo obleko. 😁

Rejništvo je za otroke druga priložnost, možnost za varno življenje v normalnih razmerah, predvsem za razvoj njihovih potencialov. Pomembno je dati otroku občutek, da njihovo življenje ni brezizhodno, da lahko uspejo v življenju, da lahko imajo srečno družino, da so lahko srečni, ponosni nase, da lahko odpustijo staršem in da niso drugačni od drugih. Pomembno je, da spoznajo, da Bog ljubi vse ljudi enako in da tudi oni imajo priložnost za boljše življenje. Delo rejnikov je zelo zahtevno, celodnevno, polno aktivnosti, nenehne pozornosti, prilagajanja, učenja. Velikokrat je tudi psihično naporno in stresno. Ko je otrok nameščen v družino, mora rejnica otroka razumeti, opaziti njegovo stisko in mu nuditi pomoč. Poskrbeti, da se bo otrok v novem okolju počutil varno. Otroci so v prvih mesecih namestitve v novo družino drugačni, so čustveno nestabilni in prav ta čas je zelo pomemben, da mu stojiš ob strani, da ga spodbujaš in mu nudiš oporo ter svojo ljubezen. Če si

rejniki-starši, moraš biti močan, ker je zraven tebe otrok, ki je nemočen in ta pričakuje od tebe, da mu pomagaš skozi travmatična obdobja. Pohvalno je to, da živimo v državi, kjer rejništvo obstaja in se tudi izvaja. Da obstaja institucija, ki spremlja, opazuje družino in če ta ni sposobna skrbeti za otroka ali, da ta otrok živi v neprimernih razmerah, da poskrbi za otroka in ga namesti v varno družino, ki je sposobna zadovoljevati njegove osebne, vzgojne in čustvene potrebe. Večinoma okolica rejniške otroke dobro sprejema, saj so ti otroci naj večkrat nameščeni v domačem kraju in jih okolica pozna. Vedno pa se najdejo tudi taki, ki opravljajo in v vsem iščejo nekaj slabega, tako v rejnikih in njihovem delu, kot tudi v otrocih in strokovnih delavcih. Vendarle, vse se da izboljšati, tako tudi v sistemu rejništva, omenila bom le nekaj za mene pomembnih sprememb:

- Strokovne službe bi morale več aktivnosti usmerjati v delo z biološkimi starši, saj je delo s starši precej šibko in večkrat prihaja do raznih težav. Zaposlitev novih strokovnih delavk, ki bi se ukvarjale predvsem z matično družino in njeno prevzgojo.*
- Stiki otroka z biološkimi starši bi naj bili prilagojeni in odvisni od razmer v biološki družini.*
- Starše bi bilo potrebno na nek način usposabljal in izobraževat za primerno starševstvo, saj te vloge ne opravljajo tako, kot bi jo morali.*
- Poskrbeti za mladostnike, ki zaključujejo rejništvo, kako bodo na novo zaživel, jim pomagati pri njihovi samostojnosti.*
- Zvišanje rejin v skladu z rastjo življenjskih stroškov, plačilo bolniškega staleža.*
- Izplačilo prevoznih stroškov, kadar rejnik mora večkrat voziti otroka v oddaljene kraje (npr. IPS, stiki s starši, bolnišnice ali druge terapevtske obravnave ...)*
- Dostojna plača in izplačilo regresa.*
- Ugodnosti pri večjih nakupih, npr. pri nakupu avtomobila za velike družine,*
- Še večja pozornost pri izbiri novih rejnic. Več začetnega izobraževanja, testiranja, da se res pridobi prvovrsten kader.*

Za delo rejnice sem se odločila v nekem prelomnem trenutku svojega življenja, ko sem spoznala Boga, se odrekla hedonističnemu načinu življenja in začela živeti po krščanskih vrednotah. Smisel življenja pomagati drugim, osrečevati druge, delati nekaj dobrega, vse to me je pripeljalo do tega, da sem danes rejnica. To je bil velik korak in sprememba v mojem življenju, saj nisem vedela, kaj me na tej poti čaka. Vedela sem, da bo ta življenjska odločitev prinesla ključne spremembe v mojem življenju, ki ne bodo vedno postlane z rožicami. V težkih trenutkih sem se vedno spomnila vrstice »Vse zmorem v njem, ki mi daje moč« (Filipljanom 4;13). Moč ti daje dejstvo, da počneš nekaj dobrega. In ves trud je poplačan, ko vidiš, da tvoji otroci gredo po dobri poti, da so veseli, nasmejani in srečni.«

Intervju pripravila Maksimiljana Mali, univ.dipl.soc.del.

POT V REJNIŠTVO

Sreda, 2. 12. 1992, kot bi bilo včeraj. Dobimo obisk socialne delavke gospe Martine. Starša kot po navadi pod vplivom alkohola, Martina ponudi staršema papir, ki ga nista želela podpisati, vnel se je prepir z grožnjami, socialna naju s sestro povabi na »sladoled«. Nisem se zavedala, da s tega sladoleda ne pridem več nazaj domov, zato se nisem od staršev niti poslovila. Ko smo hodili proti avtu, me sosed, s katerim sva skupaj hodila v vrtec, opomni, da moram po malico, saj greva kmalu v vrtec, pa sem mu vsa vesela dejala, da danes pa ne grem v vrtec, ker imam obiske.

Sedli smo v avto ter se odpeljali po sestro v šolo. Vozili smo se približno eno uro, ko je starejša sestra vprašala, zakaj se vozimo tako daleč. Ga. Martina je odgovorila, da se več ne vrnemo domov. Z mlajšo sestrnico nisva še razumeli, starejša pa je in je začela na ves glas jokati. Vprašali sva jo, kaj je narobe. Rekla nama je, da se ne vrnemo domov, potem sva se ji tudi s sestro pridružili pri joku.

Vožnja se je vlekla, slišati je bilo samo naše jokanje, nikjer ji ni bilo konca, saj smo se odpeljali zelo daleč od staršev. Po dveh urah smo prispeli do velike hiše, kjer sta nas pričakala rejnika ter njun sin. Stiskale smo se skupaj, nikakor se nismo izpustile, ločile. Spomnim se, da sta rejnika dejala, da ne moreta vseh treh vzeti k sebi, vendar sta po premisleku sklenila, da nas ne bosta ločila. Kmalu po prihodu nas je Martina zapustila ter odšla. Ker smo prišle nenapovedano, nista imela rejnika niti ležišč pripravljenih. Tako sta kmalu tudi onadva odšla in ostale smo same v veliki hiši.

Še dan danes mi gre na jok, ko se spominjam tega dne. Nikoli v življenju še nismo bile same, bilo nas je tako strah, da smo se stisnile v kot za vhodna vrata ter jokale do prihoda rejnikov domov. Prišel je čas večerje, bila je polna miza hrane, ki je nismo bile vajene, najedle smo se, kakor smo se lahko, ostalo pa smo nesle skrit pod blazino (naredile smo si pač zalogo, da ne bomo lačne, kot smo zmeraj bile doma).

Sledilo je mučno kopanje in umivanje las, kar prej v življenju nismo doživele, doma smo se same kopale v otroški banjici, kadar smo želele, brez mila, šampona in smo se seveda bale tuša, mila, šampona, saj smo ga prvič občutile, bil nam je pravi šok. Potem pa prvo spanje v novi hiši. Prvič v življenju nam je bila prebrana pravljica za lahko noč, prvič v življenju nas je nekdo pokril. Vendar so moje misli bile doma. Najbolj problematična sem bila jaz, nisem želela prespati tam, želela sem se vrniti domov k atiju, saj sem bila nanj zelo navezana.

Dnevi so minevali, moje neprespane noči tudi, iz dneva v dan mi je rejnica govorila, da ni zvečer nobenega prevoza, da bi se lahko vrnila domov. Iz dneva v dan je obljubljala, da se vrnem domov, a tega nikdar nisem doživela. Sčasoma sem se sprijaznila, saj se je rejnica zelo ukvarjala z menoj ter mojimi čustvenimi težavami.

Dobile smo tudi kužke, ki so nam bili zares v pomoč pri privajanju na novi dom. Minevali so dnevi, tedni, meseci, hodile smo v vrtec, šolo, nikdar več nismo bile lačne, odvadile smo se skrivanja hrane, bile smo oblečene v pravo velikost oblačil, v nova oblačila. Dobile smo še dve »sestri« v rejništvo, tako da nas je bilo skupaj že 6 otrok, navadili smo se ena na drugo ter se vzele za sestre, čeprav nismo bile.

Po približno 6 mesecih je starejša sestra vprašala rejnike, če jih lahko kličemo ati in mami ter jih od takrat naprej začele tako klicati. Minila so štiri leta, ko smo se po telefonu prvič, odkar smo odšle, slišale s starši. Zopet je bilo zelo hudo, obljubila sta, da se bosta potrudila, da nas dobita nazaj, da se bosta spremenila, vendar jima nikdar ni uspelo, še naprej sta se utapljala v alkoholu.

Bil je dan mojega obhajila, ko sta se nam pridružila naša starša, to je bilo prvo snidenje, odkar smo bile v novi družini. Pet let jih nismo videle, bile smo jezne, žalostne, bilo nas je strah, kaj bo. Obisk je bil omejen na eno uro in pod

vodstvom socialne delavke. Bilo je lepo zopet videti starše, vendar smo spoznale, da nam je veliko boljše v novi družini, kot bi nam bilo s starši, saj ni bilo lakote, ni bilo »dretja«, nasilja, alkohola, bilo je veliko pogovorov, učenja ter ljubezni ter seveda – najlepši del – mirnega spanca.

(povzeto po internetni strani Drug pogled)

Risbica otroka, ki je v rejništvu

FILM IVAN

To je film, ki ima socialno problematiko in bi bil čisto lahko zgodba ene naših bioloških mamic.

Premiero Filma smo imeli tudi v Domžalah, kjer se je po poteku filma, odvijal pogovor z režiserjem Janezom Burgerjem in glavno igralko Marušo Majer. Domžalska lekarna Flerin je bila eden od sponzorjev filma in prav pred to lekarno se je v filmu zgodil kar pomemben preobrat zgodbe. Takrat se je mamica našega Ivana odločila, da bo živela sama z otrokom in opustila sanje, da bodo nekoč nekje daleč stran živeli skupaj tudi z njegovim očetom.

Film je res dober. Dober v vseh pogledih: igralsko, fotografsko, glasbeno, dober scenarij, tekoč in napet. V bistvu gre za psihološki triler. Igralka Maruša Majer je v ponazoritvi stalnih ambivalentnih čustev, enkrat do otroka, drugič do partnerja, do družbe, izvrstno odigrala svojo vlogo. Obe »naši« igralki, rejniški deklici, sta bili super. **Mala deklica v rejništvu je res simpatična, starejša pa deluje že kot prekaljena igralka. Čestitam obema!**

Film je prejel največ nagrad na jubilejnem 20. Festivalu slovenskega filma v Portorožu. Med drugim je prejel nagrado za najboljši igrani celovečerec in povsod, kjer ga prikažejo, zbudi veliko pozornosti.

Gre za ne tako neobičajno zgodbo biološke matere otroka, ki stalno koleba med otrokom in partnerjem. Partner ima vrsto težav ter je vpleten v kriminalno združbo. Mnogo mlajši ljubici, materi njegovega otroka, obljublja lepo življenje, vendar tega ne uspe realizirati. Mati otroka se ves čas zaveda, da obeh skupaj ne more in ne bo mogla imeti.

Otrok v filmu je za nekaj časa nameščen v rejniško družino. Ta je prikazana kot družina, ki živi v zelo skromnih razmerah in ki sprejema otroke v družino zaradi denarja. Otroci so v družino vpeti in se bojijo, da jo bodo izgubili.

Socialno službo in socialno delavko v filmu prikažejo kot čustveno, vendar koruptivno, saj omogoči odhod otroka iz družine potem, ko dobi podkupnino.

Po predvajanju filma v Domžalah je nastopil režiser Burger, ki je dejal, da se mu je scenarij in zamisel filma porodila ob rojstvu drugega sina. Takrat so ga spreletavale misli in vprašanja, v kakšno družbo se je rodil njegov otrok. Ali bo v tej družbi lahko srečen? S filmom je želel podati kritiko na dogajanje v naši družbi, kjer je v njej preveč korupcije, neenakosti, primanjkuje pristnih človeških vrednot. Tudi državne institucije, ki naj bi skrbele za ljudi v stiski, zlasti za otroke, doživlja kot neučinkovite.

Povedal je, da je bila njegova želja, da bi za igro v filmu našel več otrok, ki dejansko živijo v rejniških družinah. Našel je le dve deklici, ki sta bili v filmu sposobni odigrati tako, kot je želel. Tako je spoznal razmere v rejniških družinah in poudaril, da se mu razmere v rejniških družinah ne zdijo idealne. Glede na to, kar je videl na terenu, je prikazal rejniško družino v filmu še zelo pozitivno. Preko filma je spoznaval tudi delo socialne službe, socialnih delavcev in ostalih vpletenih v rejniški sistem ter se z njimi tudi posvetoval o dejanskem konkretnem delu v teh ustanovah.

Igralka Maruša Majer je poudarila, da se je z vlogo nesrečne matere povsem identificirala. V času snemanja tega filma je bil to njen edini delovni projekt in resnično se mu je predala. V vlogi je močno začutila stisko in razcepljenost ženske, ki ves čas koleba med otrokom in partnerjem.

Zame zanimiv je bil odziv publike v dvorani v Domžalah, kjer je rejništvo vendarle poznana oblika skrbi za otroke. Ljudje so se povsem identificirali z mamico otroka kot žrtvijo družbenega sistema. Nikogar nisem slišala, da bi skušal vživeti v položaj otroka, ki je bil že takoj po rojstvu zavržen s strani matere in ki je skoraj umrl zaradi materinega ravnanja, ki je bil nekajkrat v življenjsko ogrožujočih razmerah, zapuščen v avtu itd... Nekdo je celo negativno označeval igralko Barbaro Gračner samo zato, ker je igrala socialno delavko. Drugi je dejal, da dobro ve, koliko negativnih stvari se dogaja v rejniških družinah, da ne govorim o kritiki socialne službe....

In moji vtisi in občutki. Pred ogledom filma sem že kar precej vedela o njem in o njegovi vsebini, o igralcih, pa vendar se me je film močno dotaknil. Kot film je Ivan tudi po moji oceni mojstrsko delo. Seveda pa sem drugače kot ostali

gledalci doživljala vsebino filma. Vem, da je to filmska zgodba in da v filmu morajo biti zadeve dramatične, spektakularne, da je film napet in gledljiv. Vem, da bi o tem, kaj se je dogajalo v rejniški družini in na CSD, lahko posneli še en film in je to obrobno dogajanje v filmu. Vem, da je poudarjen prikaz usode neke matere in otroka v družbi, ki ji ni mar za človeka. Vem, da gre v filmu za kritičen prikaz sedanjega trenutka v naši družbi in poudarja nezaupanje v družbene institucije ...

Toda kljub temu bi kot socialna delavka, (celo delovno dobo sem opravljala poklic socialne delavke in delala na področju rejništva) rada doživela, da bi bilo to delo vsaj enkrat prikazano pozitivno. Tako bi se lahko s ponosom identificirala s svojim delom in s svojo vlogo v družbi.

Pozitivna promocija je tako za področje rejništva kot za delo strokovnjakov na področju sociale zelo pomembna. Zavedati se moramo, da je naše delo v družbi očitno še zelo stigmatizirano. Za rejnike še vedno velja, da sprejemajo otroke iz lastnih interesov, velikokrat zaradi denarja. Socialna služba pa ne ukrepa takrat, ko je potrebno in je generalni krivec za vse težave ljudi. Še naprej se bomo morali intenzivno truditi, da to stigmo izničimo. To pa lahko naredimo le s kvalitetnim delom v stroki in s promoviranjem primerov dobre prakse.

No, film Ivan pa je prinesel tudi nekaj pozitivnih izhodišč za naše delo, če jih le želimo videti. Jaz jih vidim. Dal je možnost, da se v igralski vlogi dokažejo tudi rejniški otroci in dal tudi izhodišče za razpravo o delu socialne službe in o sistemu rejništva v širši družbi.

Morda bo naslednji film že bolj pozitivno naravnan do našega dela.

Maksimiljana Mali, univ.dipl.soc.del.

OPIS MOJE ŽIVLJENJSKE IZKUŠNJE O FILMU IVAN

Sem Dušanka Visenjak. Stara sem 15 let in obiskujem 9. razred OŠ Tinje.

Danes bi rada z vami delila mojo izkušnjo, ko sem igrala kot filmska igralka v filmu IVAN.

Moja rejniška mami je preko Rejniškega društva Slovenije zasledila, da se iščejo primerni igralci za ta film. Ker živimo v tej družini trije otroci, je mami sklicala družinski sestanek in nam natančno povedala za to avdicijo. Vprašala nas je, če smo za to, da bi sodelovali. V enem glasu smo vsi trije privolili v to. Mami nas je takoj prijavila in že naslednji dan nas je poklicala asistentka Maja Križnik. Prišla je k nam na dom z njeno prijateljico. S seboj sta imeli kamero, da sta posneli vsakega posebej, naše prostore, okolico in psička. Najprej smo se pogovarjali v kuhinji s starši, nato smo šli v zgornje nadstropje v naše sobe. Tam smo ostali vsak po 1h, saj smo jima morali veliko povedati. Na koncu smo se še igrali igro asociacije. Bilo je zelo zabavno, saj sta rekli naj zaprem oči in jaz seveda radovedna kot vedno sem, sem za kratek hip pokukala, a sta me opazili in se mi nasmejali.

Zopet je bilo leto na okoli in mi smo čisto pozabili na to avdicijo. Nakar so mojo mamico poklicali in ji z veseljem sporočili, da sem sprejeta jaz. Ko mi je mamica povedala, sem bila zelo vznemirjena in vesela hkrati.

Imeli smo dva spoznavna dneva, kjer smo preizkušali različna oblačila, se pogovarjali in igrali zelo kratke igre, ki so bile zelo zabavne. Na snemanje sem hodila v Ljubljano na Ig, kjer je bila ena stara hiša z hlevom. Ni bila primerljiva z našo hišo. Enkrat med snemanjem je deževalo in jaz sem morala teči od hiše v garažo po sendvič in vodo, ker sem bila lačna kot volk. Ko pa sem prišla nazaj, sem bila cela mokra, zato me je moral masker posušiti z fenom. Snemali smo pred in v notranjosti hiše. Vse je moralo biti popolno, ampak nisem razumela, zakaj so povsod ležali kabli in drugi pripomočki. En kader

smo snemali dolgo v noč in vsi trije otroci smo bili zelo utrujeni. Ker me je mami čakala cele dneve, sem jo prosila, če mi lahko poišče jopico, ki sem jo nosila na snemanju. Bila mi je zelo všeč. Bila je modra z gumbi v obliki srčkov. Iz trgovine mi je prinesla identično in bila sem zelo vesela. Sedaj ko mi je že premajhna, pa lepo visi na obešalniku za spomin na lepe trenutke iz filma Ivan. Zelo mi je bil všeč dojenček. Najprej sem ga morala prijeti v roke in ga natančno oceniti od glave do pet. Čeprav mi je bil všeč, ga v filmu ne maram. Rada sem gledala v kamero, ne vem točno, kaj je bilo tako privlačno na njej, ne glede na to, kaj je rekel režiser, nisem mogla umakniti pogleda iz nje.« Dušanka, ne glej v kamero, ampak se delaj kot, da je ni» Na snemanju je bil tudi gospod iz Irske, ki je pomagal pri zvoku. Na majico mi je prilepil mikrofona. Z njim sem se pogovarjala v angleščini, kar je bilo zelo poučno. Na snemanju sem pridobila veliko znanja in spoznala veliko novih ljudi.

Ta film je zelo zanimiv in poučen. Ga bom kar malo opisala. Kot prvo, režiser je Janez Burger, glavna vloga pa Maruša Majer. Je celovečerni in traja 90 minut.

Takoj po tem ko mlada Mara rodi Ivana, se začne njena najhujša nočna mora. Ivanov oče Rok, poročen poslovnež, ki ga Mara obsesivno ljubi, izgine. Ko Mara ugotovi, da je Rok obtožen gospodarskega kriminala, jo brutalno pretepejo sodelavci njegove žene. Roku končno uspe navezati kontakt, vendar se Mara znajde pred nemočno izbiro, med svojo ljubeznijo in svojim otrokom. Nato jo Rok pregovori in pusti Ivana v avtomobilu na bencinski črpalki. Za Ivana poskrbi rejniška družina, tam kjer »živim« tudi jaz. Kar je mene skrbelo, je bilo to, da bi šel eden od nas treh iz rejniške družine, ker pa si tega ni nihče želel, smo se hladnokrvno odločili, da se ga znebimo. Ivan je sodoben film, ki se dogaja v Sloveniji, vendar bi se lahko dogajal tudi kjerkoli drugje. Osebna drama z korupcijskim ozadjem. Drama o sprejemanju napačnih odločitev.

Film je vreden ogleda, saj bi po mojem mnenju morala vsaka mlada ženska vedeti, da je prav, da se odločiš za otroka kot pa za poročenega, starejšega in izkoriščevalnega moškega.

Občutek po filmu je zelo smešen, saj gledaš samega sebe v filmu. Po navadi gledamo druge ljudi, tiste, ki jih ne poznamo, sedaj pa se kar naenkrat pojaviš v filmu prav ti. Prva premiera je bila v Portorožu, v Avditoriju. Film smo si ogledali skupaj, cela družina, čeprav bratu in sestri ni bil všeč, ampak jaz dobro vem, da sta bila samo ljubosumna. Z mojo mamico in tetami ter staro mamo smo bile tudi v Ljubljani v Cankarjevem domu, natančneje v Linhartovi dvorani, ki je zelo velika. Vse so mi čestitale in rekle, da so dale tak aplavz, da so jih pekle roke. To je zelo lepo slišati. One so sedele na balkonu, midve z mamo pa spodaj, ker igralci sedijo vedno v prvih vrstah. Na koncu smo cela ekipa šli na oder, kjer smo dobili vsak svojo rožico.

ZAHVALE:

Prva zahvala gre Rejniškemu društvu Slovenije, saj mi je omogočilo avdicijo.

Nato gre zahvala moji mamici Majdi Justinek-Koban, ki me je podpirala, prijavila na avdicijo in me vozila v Ljubljano na snemanje in sedaj na premiere.

Tretjič gre zahvala Janezu Burgerju, ki me je sprejel v ekipo.

In na koncu vsem ostalim iz ekipe in tistim, ki so me podpirali v vsem in me sprejeli takšno, kakršna sem.

Hvala vsem, ki ste si ali si boste ogledali film IVAN in vam je všeč.

Dušanka

VIKEND V PORTOROŽU

Sredi februarja smo se z rejniškimi otroci ponovno srečali v Sončni hiši v Portorožu. Otroci iz različnih krajev Slovenije smo se lahko čez vikend spoznavali, se igrali in si podelili zanimive izkušnje. Tokrat so se nam za spremembo pridružili tudi rejniki/starši. Prvi dan po skupni večerji smo imeli spoznavni večer, kjer nam je vodja tabora Andrej s svojimi pomočniki zaželel dobrodošlico. Po uvodni dobrodošlici se je vsaka družina na kratko predstavila in povedala nekaj o sebi. Preostali del večera smo si starejši čas krajšali s petjem in igranjem kitare, mlajši so igrali družabne igre.

Preostali dnevi so bili kar živahni. Vsaka družina je opravljala dežurstvo v kuhinji, pripraviti in pospraviti mizo za določen obrok. Dežurstva so bila določena že prvi dan. Gospa Majda je prevzela skrb za hrano, tako da lačni nismo bili. Razvajala nas je maksimalno. Čez dan smo si ogledali mesto, ena ekipa se je kljub močnemu pihanju odpravila peš do Portoroža in si ogledala akvarij, druga ekipa pa je ostala doma. Naši najmlajši so čas porabili na bližnjih igralih.

Zvečer nas je obiskal gospod Marjan, ki nam je pripovedoval o svojem življenju v času odvisnosti od alkohola. Soočil nas je z dejstvom, kako hitro se lahko človek ujame v zankah alkohola in se zelo težko reši iz njih. Dal nam je nasvet, naj bomo previdni in posebej premišljeni.

Veliko novega smo se naučili drug od drugega in se zabavali. Lepo je bilo spoznati tudi druge rejniške družine.

Linda

UTRINKI S TABORA V ŽALCU ZA OTROKE V REJNIŠTVU

Od 20. do 23. 8. 2017 je bil v Škofijskem domu Vrbje, v prostorih Škofijske Karitas Celje v Žalcu, tabor za otroke v rejništvu, stare od 11 do 15 let. Zbrali smo se na dvorišču doma ob 13. uri, ko so otroke na zbornu mesto pripeljali rejniški starši. Za nekatere je bilo slovo še posebej težko, ker so nanje in druge otroke iz svojih družin močno navezani in so se tabora udeležili prvič, nekateri pa so vodjo tabora in animatorje pa tudi udeležence poznali s prejšnjih srečanj in že navezali pristne stike, zato so se druženja veselili.

Pravi dan smo preživeli v prilagajanju na novo okolje, drug drugega, pravila ... Razporedili smo se po sobah, trije fantje so tvorili »fantovsko sobo«, štiri deklice pa »deklisko«, narisali predstavitvena panoja, ki smo ju nalepili na vrata, potem pa se lotili še risanja risbic, ki naj bi predstavljale vsakega udeleženca tabora posebej. Fantje so si za naziv svoje skupine izbrali ime motorja in ga kar se da verodostojno upodobili, dekleta pa so tokrat v svoje predstavitve vnesle veliko humorja.

Sami smo si skuhati tudi kosilo, saj je bil naš prvi obrok tega dne večerja. Špageti z omako in parmezanom so za energijo dobro poskrbeli, zato smo se lahko po krajšem počitku odpravili na sprehod v bližnjo okolico, k jezeru Vrbje. Na poti do tja smo prijetno klepetali in vzpostavljali prve stike, saj smo si vsi poleg prijetnih dogodivščin želeli splesti tudi prijateljske vezi. Ker je ob jezeru tudi otroško igrišče, smo za svoje dobro počutje poskrbeli tudi z razposajeno igro na igralih, starejše deklice pa so ta čas preživele v igrivem klepetu in smehu. Na jezeru je bila tudi labodja družina z že precej velikimi mladiči, ki bodo verjetno kaj kmalu zapustili gnezdo, in vodja tabora nam je povedal, da za labodje starše velja, da si takrat izberejo enega od mladičev, ljubljenska, ki ostane v družini, druge pa pošljejo v svet, kar se nam je zdelo zelo krivično in smo sočustvovali z neizbranimi. Ne seveda zato, ker morajo od doma, saj je to naravno, dotaknila se nas je predvsem bolečina neizbranosti.

Zvečer smo imeli »izlazak u grad«, saj je bila v Žalcu kulinarčna prireditev z živo glasbo, zaželeli pa smo si seveda tudi sladoleda.

Naslednji dan smo po zajtrku imeli pletilsko in kvačarsko delavnico za tiste, ki se jim je tovrstno ustvarjanje zdelo zanimivo in so želeli preizkusiti svoje ročne spretnosti. Pritegnile so nas lepe barve prejice in živopisani izdelki, ki jih je vodja delavnice prinesla s sabo. Izdelali smo lahko različne rožice lepih živih barv, pristrčne rdeče češnje z zelenimi listki, ki so lahko zanimiv okrasek na oblačilih, ali pa elegantno vrtnico, ki se jo pripne na pulover ... Celo fantje so z zanimanjem opazovali, kako se naredi kaj takega, vodja tabora pa si je domiselno izdelal verižico iz preje, na kateri je za okrasek uporabil modro-rumeno rožico.

Popoldan je minil v igrah z žogo na bližnjem igrišču in v »zapleteno-enostavnih« miselnih igrah, ki smo se jih šli kar sede na betonskih tleh. Ker so nas uganke tako zaposlile, nas sedenje na trdih tleh sploh ni motilo.

Večerja tega dne je bila nekaj posebnega: zakurili smo ogenj ter pekli hrenovke in »narabutano« koruzo. Dekleta so z animatorkami pripravile solato, fantje pa so pomagali pri nabiranju materiala, potrebnega za ogenj. Pred tem smo ugotovili, da nismo poskrbeli za orodje, ki ga za to potrebujemo, zato smo se morali znajti in trkati na vrata sosedov, da so nam posodili sekiro za sekanje vej in vžigalice. A ker je bila volja, da organiziramo dogodek, velika, smo zlahka premagali zadrego. Večer smo okronali s pesmijo ob kitari.

Čeprav nam je bilo sicer zvečer težko zaspati in bi se pogovarjali še in še, pa smo ta večer kar hitro zatisnili oči, malo zaradi utrujenosti, malo pa zato, ker smo vedeli, da moramo naslednji dan zgodaj vstati, saj smo se odpravljali na

celodnevni izlet. Posebno doživetje je bil adrenalinski park na Celjski koči, kamor smo se odpeljali s kombijem in osebnim avtomobilom. Vožnja s kombijem je bila za nekatere še posebej vznemirljiva, zato smo morali poskrbeti, da so jo doživeli vsi in se menjavati: osebni avto je bil tako rezervna »izbira«. Nepozabni so bili ponosni obrazi fantov, ko so si nadeli opremo, potrebno za vratolomno spuščanje po vrveh in plezanje po lesenih drogovih! Uživala pa so tudi dekleta in tako kot fantje pokazale ogromno poguma in spretnosti. Nekateri smo se raje držali trdnih tal ...

Za kosilo je bila pizza »iz nahrbtnika«, ki so nam jo pripravile ustrezljive, spretno in ustvarjalne kuharice v domu Vrbje, za kar se jim še posebej zahvaljujemo. Lahko pa smo ponosni tudi nase, saj smo pri vseh obrokih pomagali ter pripravljali in pospravljali vse, kar je bilo treba, da smo se tudi ob obrokih prijetno družili.

Sledil je obisk motorističnega muzeja na Vranskem, kjer nam je prijazna gospa zanimivo in doživeto predstavila zbirko motornih koles, med katerimi je nekaj zelo vrednih in posebnih primerkov, saj je hči lastnika zbirke, zaljubljenca v motorje, in tudi sama motoristka.

Za posladek je bila res poslastica, sladoled pri vhodu v Jamo Pekel v Šempetru, kamor najprej nismo nameravali, a smo zaradi sodelovanja pri

nastajanju članka v celjski reviji Novi tednik dobili ogled jame »gratis«. Za fotografijo vhoda v jamo so namreč potrebovali udeležence ogleda, zato smo dovolili, da nas diskretno fotografirajo, v zahvalo pa prejeli nagrado.

Pred spanjem smo si v »domačem kinu« ogledali še komedijo, kolikor nekateri niso od utrujenosti ter prijetnega in pomirjujočega vzdušja zaspali.

Naslednji dan se niso spomnili, da smo jih zbudili in so morali po stopnicah z blazino in odejo v rokah v spalnico ...

Tako je prišel še zadnji dan, prehitro ... Še bi bili in še bi se družili, saj so nekateri šele predzadnji dan res postali prijatelji. Celo tolikšni, da so kovali načrte, kaj bodo nekoč, ko bodo odrasli, skupaj delali, in to tisti, ki so se prvi dan najbolj prepirali ... Tudi obraze smo imeli povsem drugačne kot prvi dan – postali so svetlejši in srečnejši, saj smo poleg zunanjih doživetij marsikaj doživeli tudi v sebi: spoznali, kaj vse zmoremo, stkali prijateljstva, si dovolili preizkusiti kaj novega in povabiti v svoj svet dotlej neznane ljudi ter z njimi deliti prijetne trenutke.

Prof. Nataša Vrbnjak, zakonska in družinska terapevtka

DRUŽINSKI TABOR

16. 12. 2017 smo se z družino pogovarjali, da bomo šli na družinski tabor. Nihče od nas treh otrok se ni strinjal, a vseeno smo šli. V Vrbju pri Žalcu smo se srečali še z dvema družinama. V eni je bilo 6 članov, v drugi pa 4. V prvi so bili: mama Veronika, oče Peter, Tanaya, Erik, Nik in Jaka. V drugi pa: mama Marjana, oče Janko, Barbara in Maj. Nato smo se strinjali, da bi sprejeli med nas še enega člana, ki pa ga ni nihče poznal. Ime mu je Gopald, a smo ga vsi klicali Gogi. Vsi so bili zelo prijetni in smo se dobro razumeli. Prvi dan smo se spoznali in narisali, kako nas lahko prepoznajo. Gospod Andrej in gospa Nataša sta bila ves čas z nami in nas motivirala, da smo sodelovali vsepovsod. Mene sta celo prepričala, da sem zaigrala na kitaro in imeli smo se zelo lepo. Zvečer pred večerjo smo šli na kratek sprehod, ko smo prišli nazaj, smo nekateri delali angelčke, nekateri so šli v spodnje nadstropje igrat namizni nogomet.

Ko smo se naslednji dan zbudili, smo pospravili sobe in se odpravili na zajtrk. Po zajtrku smo vse pospravili in šli na drsališče. Bilo je zelo zabavno, saj smo se drsali kar 2 uri. Samo, Teja, Jaka in jaz smo se lovili in Samo je zelo močno padel, mi pa smo se seveda smejali. Ko smo se vrnili, smo se najedli kosila in pospravili. Nato smo še pospravili celo hišo in šli v spodnje nadstropje, kjer smo otroci igrali namizni nogomet, medtem ko so starši imeli sestanek. Potem so poklicali tudi nas. Najprej smo povedali, kaj nam je bilo najbolj všeč in kaj ne. Jaz sem povedala, da mi niso bile všeč postelje, kar nekaj je bilo takih, ki so se strinjali z mano. Poslovali smo se in nekateri otroci (Tanaya, Nik ...) so hoteli, da grem z njimi domov, ampak saj vsi vemo, da se bomo še kdaj srečali. Na koncu se je izkazalo, da se je le splačalo priti na ta tabor, saj smo se imeli zelo lepo. Vsi mi bi še radi ostali in ta vikend malo podaljšali.

Dušanka

MOJ PRVI DRUŽINSKI TABOR

16. 12. 2017 smo se z družino odpravili proti Vrbju 82 v Škofijski dom. Ko smo prispeli, nas je prijazno sprejel animator Andrej. Z veseljem nam je predstavil sstanovalce, ki so bili zelo prijetni. S fanti smo pripravili mizo in skupaj spili kavo ali čaj in se dogovorili o pravilih in poteku dneva. Z družino smo vsak na svoja vrata narisali sliko, ki predstavlja našo družino. Kosilo, zajtrk in večerjo smo imeli vsi skupaj kot res velika družina, bilo je zelo prijetno. Ko smo se zbudili, so nam obljubili, da se gremo drsat in vsi smo komaj čakali na ta dogodek. Po zajtrku smo pospravili postelje in odšli proti drsališču. Na drsališču smo se zelo zabavali in utrudili. Med potjo smo se veliko pogovarjali. Jaka nam je povedal, da je njegova biološka mamica zapeljala v reko Ljubljanico in utonila. Tudi jaz sem povedal, da sem zelo srečen, da imam tako dobre krušne starše. Ko smo prispeli, nas je čakalo slastno kosilo. Ko smo se najedli, smo pospravili kovčke in se poslovili.

Samo

Risbica otroka, ki je v rejništvu

SREČANJE DRUŽIN NA TABORU

V soboto, 16.12.2017, smo se z družino odpravili v Žalec na tabor. Ko smo prišli, nas je že pričakal Andrej, ki je to vodil. Ko smo se vsi zbrali, pogledali naše sobe, smo odšli na čaj in kavo. Tam smo se dogovorili, kako bo potekal dan. Andrej je vse tri družine vprašal, kdo bo prvi dežuren in ati se je seveda javil. Ko smo se zmenili vse, smo se lotili prvega opravila. Vsaka družina je morala narisati svojo risbo, da jo bo potem predstavila. Za to smo imeli časa eno uro. Mami in Andrej pa sta se medtem šla po fanta Gobala, ki je izgubil starša, zato zdaj živi pri zelo bolni babici. Mami in Andrej sta se odločila, da ga bosta med vikendom vzela na naš tabor. Ko je minila ena ura, smo se vsi zbrali z risbami za mizo in nestrpnostno čakali še mamico, Andreja in tega ubogega fanta po imenu Gobal. Ko sem fanta videla, sem takoj vedela, da ni nagajiv in da se bomo dobro razumeli. Vsi so prišli in začeli smo z predstavitvijo. Najprej se je predstavila prva družina, potem mi, nato pa še tretja družina. Nato se je začelo kosilo. Ker smo bili mi dežurni, smo pripravili mizo. Kosilo je bilo zelo dobro. Ko smo končali s kosilom, sem bila zelo jezna na atija, ker je zbežal pred posodo, ko pa se je on javil za dežurstvo. Ko smo jaz, Dušanka in mami opravile zadevo z posodo in pospravljanjem, smo odšle na počitek. Čez čas smo se odpravili v mesto. Pot je bila zelo dolga. Ustavili smo se v čokoladnici in tam nam je Rejniško društvo Slovenije plačalo čaj. Z Dušanko sva se spoprijateljili z Tanayo, Samo pa z Gopalom in Jakom. Tudi pot nazaj je bila dolga. Joj, ko se samo spomnim, me že bolijo noge. No, ko smo prišli nazaj, smo nekateri odšli igrat namizni nogomet, nekateri pa so delali angelčke. Bilo je že zelo pozno, vsi smo že bili zelo utrujeni. Stuširali smo se in počasi odpravili spat. Ati je malo jamral zaradi blazine, ampak dobro, tudi meni ni bilo prijetno, ker sem navajena svoje postelje. Drugo jutro smo odšli na zajtrk. Po zajtrku smo se spet dogovorili, kaj bomo počeli. Najboljši del je bil drsanje. No, imeli smo prosti čas in moja sestra Dušanka nam je zelo lepo igrala na kitaro, mi pa vsi skupaj prepevali, dokler ni napočil čas za odhod na drsališče. Ko smo prispeli, smo hitro nataknili drsalke in odšli v akcijo. Jaz, Samo, Dušanka, Jaka in Gopald smo se lovili. Čeprav Gopald bolj malo, ker je imel težavice z ravnotežjem, smo ga razumeli in spodbujali. Ker

sem bila jaz zelo žejna, smo zaprosili atija, da skoči v trgovino in nam prinese sokove. Dolgo je trajalo, da se je vrnil. Ko je bila ura 12, smo se morali odpraviti nazaj proti Škofijskemu domu. Ker je mami bila v domu, je bilo kosilo prej kot bi moralo biti. Po okusnem kosilu smo pospravili vse za sabo in odšli v igralnico, kjer smo imeli skupni sestanek. Povedali smo, kako smo se počutili in da si še želimo srečanja. Med potjo domov smo se pogovarjali, kako je bilo na tem družinskem taboru in da bi mami želela Gopalda vzeti s sabo domov, ampak je ugotovila, da ima preveč dela in odgovornosti že z tremi otroci. Vsak ubogi otrok ima v maminem srcu veliko prostora.

Teja

Risbica otroka, ki je v rejništvu

PISMO REJNICE

Pomen psihoterapevtske pomoči otrokom

Spoštovani,

zahvaljujem se vam za včerajšnjo predstavitev društva in predvsem predstavitev problematike na področju psihoterapije za probleme v rejniških družinah. Že včeraj na okrogli mizi sem se hotela oglasiti in povedati svojo izkušnjo, vendar (pre)počasi zberem pogum, čas pa je zelo omejen, nekateri so že odhajali ...

Iz svoje izkušnje lahko rečem, da imamo do psihoterapije mnogo zadržkov. Sama sem imela največjo bojazen, kako bo otrok to sprejel, če bo hodil k psihologu: se bo počutil še bolj posebnega, drugačnega, bo to še bolj opravičevalo njegove izbruhe, bo s tem postal še bolj nemočen ...

Že ob namestitvi otroka v našo rejniško družino mi je bilo rečeno, da bo gotovo potrebna strokovna pomoč. Ker smo rejniki optimisti in verjamemo v to, da se bo v novem okolju otrok enostavno spremenil, čakamo. Otrok pa raste in z njim težave. In dlje ko je otrok pri hiši, več si dovoli, težje se ga obvlada.

Na podlagi poznanstev sem obiskala kar nekaj psihologov, se z njimi pogovarjala o težavah, vendar vedno znova prišla do zaključka, da na splošno veliko vedo, vendar v naši situaciji – situaciji s problemi otroka v rejništvu, nimajo izkušenj (kako pa naj jih imajo, če pa mi rejniki ne iščemo njihove pomoči in samo čakamo ...) Vse, kar so svetovali, je bilo že preizkušeno in se ni obneslo. Prebrala sem ogromno knjig o vzgoji, poslušala predavanja, si dopisovala s terapevti, preizkušala, čas pa je tekel in problemi rasli.

Z možem sva delala po najinih najboljših močeh in prišli smo do točke, ko enostavno ni šlo več naprej! Takrat sem se odločila, da si damo še zadnjo možnost. Spet sem na podlagi poznanstev ali naključja prišla do nove psihoterapevke, ki sicer tudi ni imela izkušenj z otroki v rejništvu, vendar

smo skupaj prišli skozi težave. Samo v enem letu je naš trinajstletnik nov otrok! Sama mislim, da smo ujeli zadnje trenutke. Vesela sem, da sem se takrat (končno) le odločila in danes mislim, da bi se morala že prej. Res so otrokova dejanja problematična, vendar smo mi rejniški starši tisti, ki rabimo pomoč, nasvet, tolažbo. Nenazadnje se terapija odvija doma, ves čas in če se mi odrasli tega ne zavedamo in nismo dosledni, potem noben psihoterapevt ne more pomagati.

Zato bi rada položila na srce vsem rejnicam, ki imajo otroke, katerih obnašanje je na meji dopustnega, ne odlašajte. Iščite strokovno pomoč, pogovarjajte se o težavah s terapevti, velikokrat se že samo ob tem pokažejo nove poti. Ne glejte na stroške, sama sem bila pripravljena voziti otroka 100 km daleč in to samoplačniško, ne na stroške zavarovalnice! Pomemben mi je bil čas, ki mi je še preostal, preden otroka odnese puberteta. Ne nazadnje, kdo pa vam bo povrnil vaše zdravje, ki ga vsakodnevni stres še kako načenja? Mi smo tega vredni! Otroci so tega vredni! Naša družina je tega vredna!

Še enkrat hvala za to, kar ste in pogumno naprej,

Veronika Prijatelj, rejnica

NEPOZABNO DARILO

Za menoj je najlepši vikend v tem letu. Iskreno povedano sem se ga bala in hudo oklevala, ali bo to za nas oz. predvsem zame. Govorim o strokovno/zabavnem taboru za rejniške družine v Vrbju pri Žalcu, katerega organizator je Rejniško društvo Slovenije.

Udeležile smo se ga tri rejniške družine. Pričakovala sem jih seveda več. Kljub temu pa je za nami nepozabna izkušnja. Do sedaj sem obiskovala vsa obvezna usposabljanja za rejnike in vse prostovoljne aktivnosti, ki so mi prišle na pot. Tokratno srečanje pa je bilo nekaj čisto drugega. **Ni nam bilo potrebno predstavljati družine, rejniških otrok – bili so z nami.** Videli smo se in predvsem začutili. Bilo je res krasno in nepozabno. V taki situaciji padejo vse maske, otroci so pristni, pokažejo se v svoji luči, so stvari, nad katerimi smo ponosni in situacije, ki nam niso najbolj pri srcu. Pa vendar vse to smo mi. Zato smo tu, da si izmenjujemo izkušnje in si pomagamo, spletno nova poznanstva in se medsebojno bogatimo. Nastanjeni smo bili v prijetnem Škofijskem domu. Vodja tabora g. Andrej Omulec in njegova sodelavka ga. Nataša Vrbnjak sta poskrbela za pester program in nam bila ves čas na razpolago za pogovor, druženje. Za lačne trebuščke je skrbela dobrosrčna kuharica Helena, me gospodinje pa smo bile razbremenjene vsakodnevne skrbi, kaj pripraviti za obed. Kako lepo praznično darilo.

Čutim res globoko hvaležnost za vse doživeto, navdušena sem, da so ljudje, ki so pripravljeni prostovoljno vložiti toliko časa in volje, da bi nam bilo bolje.

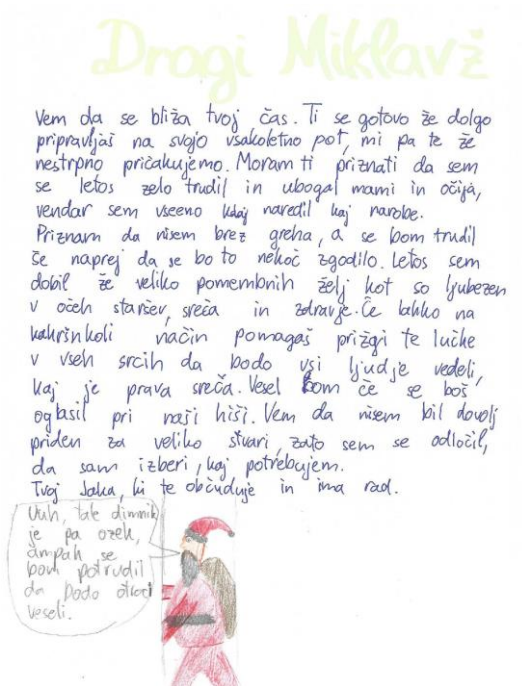
In še utrinek od našega šestnajstletnika. Bil je z nami. Težko ga je bilo prepričati, do zadnjega je upal, da mu ne bo treba! Ob prihodu domov je rekel: »To je bil moj najslabši vikend. Kdaj spet gremo?« In se zasmejal, bil je navdušen. Kar se mu je tudi videlo.

Zaključilo pa se je tudi naše usposabljanje na Frančiškanskem inštitutu z g. Christianom Gostečnikom. Prav tako v organizaciji Rejniškega društva Slovenije. Vsa srečanja so bila izredno bogata, izkustvena, na žalost pa vedno

prekratka. Sama sem postala v teh tednih bogatejša za mnoga spoznanja, predvsem pa upam trditi, da tudi boljši človek. Kar pa si naši otroci seveda zaslužijo. In mi smo jim dolžni to dati. Želim si, da bi vsi rejniki začutili potrebo po tovrstni »hrani«, ne-nazadnje samo nahranjen človek lahko hrani drugega.

Od srca hvala Rejniškemu društvu Slovenije in vsem sodelujočim. Upam, da se še ponovi oz. nadaljuje, tako družinski tabor kot tovrstna usposabljanja. Bog Vam poplačaj!

Veronika Prijatelj, rejnica

Pismo Miklavžu otroka, ki je v rejništvu

SISTEM REJNIŠTVA NA ŠVEDSKEM

Pravna ureditev

Švedska je poznana kot socialna država z prijazno ureditvijo socialnega varstva, ki državljanom omogoča visok življenjski standard. Temelj za današnjo švedsko zakonodajo so pravice in potrebe otrok. Poleg osnovnih pravic za otroke, kot so pravica do varnosti in oskrbe ter do primerne vzgoje, švedska zakonodaja poudarja kot eno temeljnih pravic spoštovanje otrokove osebnosti in individualnosti. Nedovoljeno je vsako fizično kaznovanje ali ponižujoče ravnanje. Država si pridržuje pravico, da posreduje, če oceni, da otrokove pravice niso spoštovane in njegove osnovne potrebe niso zadovoljene. Eden izmed pomembnejših zakonov je t.i. «Social Services Act», ki postavlja zakonodajni okvir za odvzem otrok in mladine staršem in otrok, ki ne skrbijo zanje ustrezno. Organiziranost otrokove skrbi na Švedskem ni enotna in je različno organizirana v posameznih lokalnih skupnostih. Lokalna skupnost ima namreč pravico, da socialno varstvo organizira po svojih izhodiščih vse dokler spoštuje zakonodajni okvir, ki ga postavlja država z zakonom. Švedski zakonodajalci imajo ostra stališča do fizičnega kaznovanja otrok v družini. Celo manjše fizične kazni so lahko povod za sodni nalog, ki staršem omeji pravice do otrok. Zakonodaja ločeno obravnava fizično in psihično zlorabo otrok. Psihično zlorabo otrok definira kot »izpostavljanje otroka psihološkemu trpljenju preko sistematičnega ponižujočega ravnanja nad otrokom in izvajanja terorja.« Sodišče lahko izda sodni nalog za odvzem otrok, če jim starši stalno govorijo da so neumni, grdi, nevredni. Enako posledico pa imajo neprestane grožnje s fizičnim kaznovanjem ali drugim sorodnim kaznovanjem otroka. Švedska zakonodaja zajema obsežne in dokaj konkretne kriterije, ki določajo, kaj pomeni neprimerna skrb staršev za otroke. Poleg najhujših zlorab od spolnih in drugih vrst izkoriščanja otrok, neprimerna skrb za otroka pomeni tudi kadar otrok ne dobi dovolj primerne varstva, ne dobi primerne medicinske oskrbe, ne prejema dovolj motivacije in spodbude na čustvenem področju in podobno.

Financiranje rejniške dejavnosti na Švedskem

Izvajanje rejniške dejavnosti na Švedskem je plačano, plačilo pa se deli na povračilo stroškov za oskrbo otroka, ki ni obdavčeno in na nagrado za delo, ki pa je obdavčena. Višina nagrade, ki jo prejema rejnik, je odvisna od starosti otroka in znaša v povprečju 30 odstotkov povprečne plače v državi. Če so rejniki otrokovi sorodniki, jim nagrada za delo ne pripada. Rejnik pa je poleg teh dveh nadomestil upravičen tudi do zagonskih stroškov, posebej takrat kadar je potrebno otroku zagotoviti v celoti obleko, šolske potrebščine in druge nujne zadeve.

Izvajanje rejniške dejavnosti na Švedskem

Pridobitev dovoljenja za izvajanje rejniške dejavnosti

O pridobitvi dovoljenja za izvajanje rejništva odločajo lokalne socialne službe, ki od družin zahtevajo, da se na to pripravijo in njihovo usposobljenost tudi preverjajo. Rejniki lahko pričnejo izvajati svojo dejavnost potem, ko uspešno opravijo poseben pripravljalni strokovni program, predložijo ustrezne listine in potrdila ter dokažejo, da imajo primerne materialne, stanovanjske, osebne in druge pogoje.

Rejniška dejavnost je v procesu izvajanja podvržena rednemu nadzoru, ki ga izvajajo posebni nadzorniki.

Sistem socialne varnosti otrok in oblike rejništva na Švedskem

Skrb za družini odvzete ali začasno odvzete otroke ja na Švedskem razdeljena v tri kategorije:

- rejniška oskrba (oskrba v drugi družini),
- oskrba v domu,
- oskrba v domu za posebni nadzor.

Oblike rejništva, ki jih izvajajo na Švedskem:

- nesorodstvene rejniške družine, ki jih izbere lokalna socialna služba in jih otrok vnaprej ne pozna;

- sorodstvene rejniške družine, kjer je otrok v rejništvu njihov sorodnik;
- omrežne rejniške družine, kadar je otrok nastanjen v družini, ki jo pozna in ji zaupa (sosedje, prijatelji);
- rejniške družine, ki jih otrok že pozna in so mu jih socialne službe dodelile v podporo že takrat, ko je živel še doma v smislu psihosocialne pomoči in za občasno varstvo;
- urgentne rejniške družine, ki imajo koncesijo za zagotavljanje urgentnega občasnega varstva v nujnih primerih ali čez vikend.

Rejniška oskrba ima na Švedskem prednost pred domskimi oblikami varstva in oskrbe otrok, ki ne morejo živeti s svojimi starši. Kar 75 odstotkov jih je nameščenih v rejniške družine, ostali, predvsem mladostniki, pa v domove. Sprejemanje rejniških otrok v oskrbo je v nekaterih bolj podeželskih okoljih postalo tradicionalno. Tudi pri njih se kaže vzorec, da se otroke iz meščanskega okolja pogosto namešča na podeželje. Na Švedskem od leta 1997 velja zakon, da imajo pri začasnem nameščanju v rejništvo prednost sorodniki ali drugi bližnji odrasli, ki jih otrok pozna in ki lahko in so pripravljeni skrbeti za otroka. Na Švedskem poleg rejniških družin država zagotavlja možnost nameščati otroke še v različne druge oblike varstva kot so manjše bivanjske enote pod strokovnim vodstvom, ki so javnega ali zasebnega značaja. Obstajajo še druga varstva domskega značaja in vzgojni domovi, kjer gre vedno za manjše bivanjske enote. Rejniška družina, ki ima v oskrbi 4 ali več otrok, je po zakonu deklarirana kot rejniški dom. S temi pravili so na Švedskem želeli za nekatere družine pridobiti večjo profesionalnost in tja nameščajo tudi otroke z zahtevnejšo problematiko. Rejniška oskrba se uporablja predvsem za oskrbo mlajših otrok do 12 let, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo. Mladostniki pa se navadno vključujejo v razne institucionalne oblike bivanjskih enot. Ravno tako se domska oblika namestitve bolj pogosto uporablja za kratkotrajne oblike rejništva. Oskrba mladostnikov v domovih za poseben nadzor je namenjena tistim mladim, ki se srečujejo s kriminalom in zlorabo drog. Število namestitvev v domovih za poseben nadzor se povišuje. Švedska pogosto prakticira tudi rejništvo otroka in njegovih bioloških staršev skupaj, zlasti tam, kjer

predvidevajo kratkotrajen ukrep rejništva in gre za začasno rejništvo. Vendar pa se odstotek takšnih rejništev znižuje.

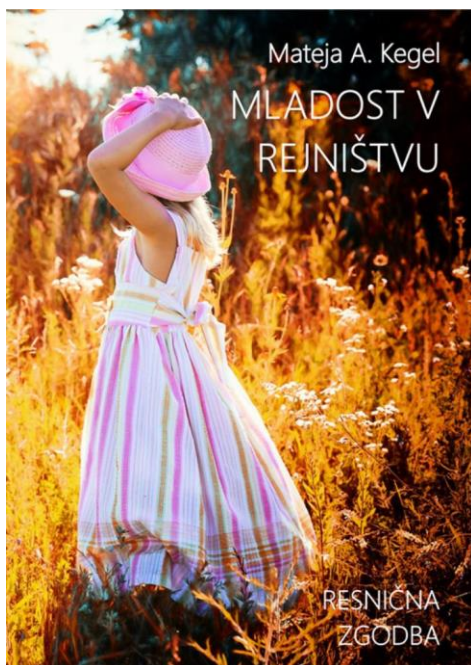
Švedska je idealen primer ureditve socialne varnosti otrok, kjer se domska in rejniška oblika dopolnjujeta in sta strokovno kompatibilni.

Viri:

Sara Marija Peklaj , Ljubljana 2011, »Sistem rejništva v Sloveniji, Veliki Britaniji in na Švedskem: primerjalna analiza«, diplomsko delo , Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede

Maksimiljana Mali, univ.dipl.soc.del.

INTERVJU Z MATEJO A. KEGEL, AVTORICO KNJIGE O REJNIŠTVU

Mesec december 2017 nam je tik pred koncem leta postregel še z eno knjigo avtorice Mateje A. Kegel, ki je tokrat javnosti predstavila novo resnično zgodbo. Mladost v rejništvu je zgodba deklice, ki je živel med Domžalami in Moravčami, deklice, ki je imela tri mame, poznala pa je le dve. Zgodba o deklici, ki je srečna leta svojega otroštva preživela prav v rejništvu.

»V Sloveniji poznamo številne rejniške zgodbe. Vse se žal ne končajo srečno. Prevečkrat smo že videli, da otroci predstavljajo delovno silo rejnikom, kar je bil povod za slab predznak rejništvu. A s tem je bila storjena krivica vsem tistim rejnikom, ki so se za tak način življenja odločili s plemenitim namenom. Knjiga Mladost v rejništvu je posvečena vsem rejnikom, ki poskrbijo, da otroci

resnično dobijo nov, topel dom, še posebej rejnici teti Minki, ki je danes žal že pokojna, a je v tem svetu pustila močan pečat,« pravi avtorica knjige.

Mateja A. Kegel

Pogovor z Matejo

Za pogovor sva se dobili na kavici v nedeljo dopoldne. Mateja je zelo zasedena mlada dama, ki vodi vrsto ustvarjalnih in zanimivih projektov. Tako na videz sva se kot Domžalčanki poznali že od prej, vendar sem jo za začetek prosila, da pove nekaj besed o sebi.

»Ali se lahko kratko predstavite? Vem, da ste avtorica več mladinskih knjig, da ste bila pred leti urednica domžalskega občinskega glasila Slamnik, da smo vas lahko videli kot vodjo mnogih projektov, pa ne le kulturnih. Imate tudi svoje založniško podjetje Zgodba.net. Na internetu sem zasledila, da ste aktivna tudi na področju kadrovanja, ekologije, osebnih financ in da ves čas nekaj ustvarjate, organizirate, vodite ... Kje dobite energijo in predvsem ideje za projekte na tako različnih področjih? Da lahko deluješ tako zelo široko, moraš res s vsemi čuti doživljati in začutiti svet okrog sebe?«

Mateja: »Sem človek, ki ne more biti pri miru. Moram ustvarjati, to mi je v veselje, izziv, takrat se čutim izpolnjena. Na vseh področjih življenja vidim možnosti za spremembe, kako področje približati ljudem, ga izboljšati. Tako sem delovala, kot ste že omenili, na področju energetike, ekologije, turizma, trenutno pa delam na področju marketinga usmerjenega v finančno opismenjevanje vseh generacij. V vseh teh projektih je in je bila moja vloga organizacija dogodkov, predstavitev, promocij, organizacija raznih konferenc in podobno. In če želiš dobro delati, moraš področje dela dobro poznati. Poglobljanje v različne sfere življenja me obogati in mi daje življenjsko širino.«

Za tako raznolika področja je treba imeti neko temeljno znanje, ki vam daje okvire in temelje? Vam to daje vaš osnovni poklic?

Mateja: »Končala sem management, zaključujem magistrsko nalogo. Res je, tukaj sem dobila osnovne temelje, ki jih sama nadgrajujem. Največ pa ti daje praksa in nenehno ustvarjanje. Moj delavnik traja ves dan, delujem na številnih projektih, v tem trenutku pa največ časa posvečam delu na projektu, kjer ustvarjamo start-up podjetje s področja osebnih financ. Ekipa, s katero sodelujem namreč deluje na področju finančnega opismenjevanja tako mladih, kot tudi ostalih generacij. V Sloveniji se danes žal o osebnih financah ne učimo v šoli, pa bi se morali. Zato je naše poslanstvo, da širimo znanje na različne načine. Recimo, večina ljudi ne ve, da bi morala dajati 10 % svojih sredstev vsak mesec na stran za kratkoročne cilje in potem še 10 % za dolgoročne cilje. Nato pa se zgodijo nepredvideni dogodki in posegamo po nezdravih zadolžitvah, kreditih, ki nam še bolj otežijo življenje.«

Vidim, da vas je ta projekt povsem prevzel?

Mateja: »Res je. Verjamem, da delam nekaj zelo koristnega, kar bo izboljšalo življenje mladim in tudi starejšim. Predvsem nam je v veselje videti pozitivne rezultate številnih ljudi, ki dobivajo nova znanja in doživijo finančni mir.«

Ali lahko predstavite še druga področja vašega dela?

Mateja: *«Zelo zanimivi projekti zame so tudi ustvarjanje »Escape rooms« ali prevedeno »sobe pobega«. Verjetno ste za to obliko raziskovanja in obenem zabave, že slišali. Gre za prostor, v katerega zapremo skupino od 2 do 6 ljudi, njihova naloga pa je, da brez sodobnih pripomočkov kot sta telefon in računalnik, rešijo vse uganke, naloge in pridejo ven iz sobe. Vsaka od naših sob pobega ima določeno temo oziroma rdečo nit in odgovori na to temo, ti dajo izhod iz sobe. Zlasti mladi imajo tovrstno izobraževanje v zabavni obliki zelo radi. Razen tega, da moraš imeti znanje, se v teh sobah izkaže tudi tvoj karakter, osebnostni profil, koncentracija, sposobnost za delo v skupini in druge osebnostne lastnosti. Doslej sem z mojo ekipo ustvarila že pet takšnih sob, pripravljamo šesto. Sedeže pa imamo v Ljubljani, Kamniku in Domžalah, ki imajo naslove kot so: Grofica Veronika (Kamnik), Nikola Tesla, Ugrabitev v športnem parku, Skrivnost generala Maistra ... Trenutno sodelujem tudi s Fakulteto za upravo, kjer sem mentorica mladim, ki v okviru fakultete ustvarjajo več sob pobega, vezanih na njihovo študijsko področje.»*

Vrniva se še k pisanju? Napisali ste več knjig tako za mladino kot tudi za odrasle? In niste le pisateljica, pač pa tudi založnica ter vaše knjige zagledajo svet preko vaše lastne založbe s pomenljivim naslovom Zgodba.net. Kaj vam pomeni pisanje«?

Mateja: *»Pisanje mi je sprostitev, nekaj za dušo, tako »za zraven« poleg ostalih bolj »resnih« projektov. Ko se projekti z drugimi vsebinami nekoliko umirijo, lahko pišem. Gre za stvar navdiha, vendar pri tem res uživam.»*

Tako rekoč rosno mladi ste napisali že vrsto knjig: 6 otroških, 1 mladinski roman, 7 romanov za odrasle: Naj naštejemo nekaj naslovov: Hana, Divja Klara, Zapeljana zala, Mami, zakaj ima teta žalostne oči, Lina in Jaka sta v vsem enaka, Recept za popoln umor ... Ko sem preletela vaš opus knjig, sem ugotovila, da se velikokrat dotikate odnosov moški - ženska, socialnih vprašanj, kočljivega mladostniškega obdobja, ki se ga dotikate

nekoliko provokativno in zelo sporočilno? Kaj je vaš cilj predvsem pri pisanju mladinske literature?

Mateja: *»V vseh mojih delih želim bralcem sporočiti nekaj resnic o današnjem svetu. Včasih želim mlade opozoriti na nevarnosti, predvsem pa jih želim usmeriti k razmišljanju o svetu, o odnosih, socialnih vprašanjih in o življenjskih pasteh, s katerimi se lahko v življenju srečajo. Po drugi strani pa želim, da moje knjige spodbujajo bralno kulturo v smislu, da so razumljive širši javnosti, tudi tistim, manj veščim bralcem, da posežejo po knjigi in ugotovijo, da je čar in sprostitev tudi v prebiranju.«*

In vaša zadnja knjiga ima naslov »Mladost v rejništvu«. Ravno zaradi nje se danes pogovarjava. Ob nekem srečanju davno nazaj ste mi omenili svojo idejo o tem, da boste napisali knjigo o lepih spominih vaše mame na rejništvo. To je bilo v času, ko se je v medijih na veliko predstavljala neka negativna zgodba o rejništvu. Potarnala sem, da bi rada vsaj enkrat doživela, da bi o rejništvu nekdo napisal nekaj pozitivnega. In takrat ste dejali, da boste napisali knjigo o otroštvu svoje mame in z njo pozitivno predstavili rejništvo. Že misel na to me je pogrela, četudi se je knjiga rodila mnogo kasneje.

Kaj je vsebina te knjige?

»To je resnična zgodba male Neže (kot poimenujem mojo mami), ki je živela v rejništvu pri teti Minki in je odrasla v čudovito žensko. Zgodba odstira vpogled v svet rejništva, v takšen svet, kot je bilo rejništvo takrat. Knjiga vas bo popeljala skozi solze in smeh dekletca, ki je imelo v življenju tri mame, poznala je le dve. Danes, ko je odrasla ženska, ima prav toliko hčera in vse tri smo ji hvaležne za vse popotnice, ki nam jih je podarila. Pesem, ki je izpisana na začetku, je tista pesem, ki smo jo s sestrama kot majhne deklice nešteto krat slišale in vsakokrat ob njej jokale. A našo čudovito mami vedno znova prosile, naj nam jo zapoje. Tudi ob nastajanju knjige sva z mami pesem zapeli in zajokali. Jokali po eni strani od žalosti, ki jo pesem prinaša, in po

drugi strani od hvaležnosti za vse preizkušnje v življenju, ki so oblikovale malo Nežo in zaradi katerih danes obstaja nekdo, ki je ne le prisluhnil tej zgodbi, ampak jo tudi zapisal. Če ne bi bilo vseh teh preizkušenj, se skoraj zagotovo tudi moji starši ne bi spoznali, ne bi bilo mene in ne bi bilo te knjige ... Knjiga je nastajala po pripovedovanju, zgodbe so resnične, obogatene s spomini in pisateljskim navdihom. V knjigi so zgodbe napisane približno po časovnem zaporedju, zapisane so tako, kot so nastajale, kot so bile pripovedovane.»

V knjigi Mladost v rejništvu imate tudi poglavje Zakaj je nastala ta knjiga, pa vendarle: kako je sploh prišlo do ideje, kaj vas je spodbudilo k pisanju?

Mateja: »Moja mami ima lepe spomine na rejništvo. Zanj je bila sreča, da jo je usoda pripeljala do tete Minke. Oni dve sta se ujeli, se razumeli. Nima vsak take sreče. Že če pogledamo njenega brata Borisa, se v rejniških družinah ni našel. Mami mi je zgodbe, o katerih pišem v knjigi, velikokrat pripovedovala. Naslikala mi jih je kot lepo zgodbo male deklice, ki je bila srečna pri svoji teti, ki ji je v celoti nadomestila starše. Mimogrede, tudi socialno službo je omenjala v pozitivni luči. Tako sem se odločila, da zgodbo zapišem mami in njeni rejnici v spomin. Seveda pa sem s knjigo želela tudi razbiti negativno predstavo, ki jo ima mnogo ljudi o rejništvu. Mu narediti pozitivno medijsko promocijo. Saj ljudje, ki se odločijo za rejništvo, naredijo res mnogo dobrega za otroke, ki ne morejo živeti doma s svojimi starši.«

Kaj je glavno sporočilo vaše zgodbe, ki se prebere na mah? Jaz sem ga razumela, kot sporočilo, kako sprejemati drugačnost, ki ga prinaša rejništvo. Sporočilo knjige je: rejništvo ni nič hudega, je normalna življenjska situacija, je lahko zelo lepa otroška in mladostna izkušnja. Rejniki so ljudje, ki te imajo radi, ti veliko dajo. To so ljudje, ki jih imaš ti rad in čisto normalno živiš z njimi. Jim tudi kakšno ušpičiš, si tudi kaznovan, če ga lomiš ... Si otrok. Vendar je rejnica ali rejnik tisti, ki se vedno postavi zate, poskrbi zate, te ščiti pred negativnimi dogodki, ker imaš kot otrok drugačno družinsko situacijo, pa zato nisi prav nič kriv ... Vse to sporočate mladim bralcem s kakšnim ciljem?

Mateja: »Prav to, kar ste omenili. Veliko sem razmišljala o zgodbi moje mame, ki bi bila lahko tudi drugačna in s tem bi bilo tudi moje življenje morda drugačno. Mami je poznala tudi otroke, ki v rejništvu niso bili tako srečni. V knjigi sem želela mladim bralcem pozitivno predstaviti rejništvo. Da prideš v rejništvo, se lahko zgodi marsikomu, čeprav zato ni nič kriv. Da pomeni rejništvo rešitev zanj, dobra možnost in da otrok zaradi tega ne sme biti zaznamovan. Želela sem predstaviti, da je življenje v rejništvu prav takšno kot v vseh družinah, da dobijo otroci veliko ljubezni, skrbi, pohval, včasih pa tudi grajo in kazen.

Predvsem sem želela rejništvo, ki ga je na domžalskem, zlasti v Moravški dolini in Črnem Grabnu v Lukovici bilo vedno veliko, predstaviti pozitivno, doprinesti k temu, da bi ga počasi oprali stigme, s katero se morajo morda še zdaj spopadati otroci v rejništvu. Vse prevečkrat se rejništvo žal prikazuje kot nekaj negativnega, strašnega za otroke. Tudi rejnice se prikazuje negativno, da delajo za denar, otroci pa so njihova delovna sila. Mnenja sem, da bi morale biti rejništvo le iz ljubezni do otrok in to bi morale biti za rejništvo edino izhodišče. S knjigo se zahvaljujem tudi moji mami za vso skrb zame in zato, da je zgodbo pripravljena deliti z javnostjo. Nenazadnje pa je zgodba posvetilo tudi teti Minki.«

To je zgodba vaše mame. Ali sta se kdaj pogovarjali o tem, kako so njeni bližnji kasneje njena okolica, sprejeli njeno življenjsko zgodbo? Mama vam je očitno predstavila zgodbo svoje mladosti in svojega rejništva kot zgodbo s pozitivnim sporočilom. Je bila mama po njenem pripovedovanju kot mladostnica ali kot odrasla oseba kdaj obremenjena, ker je bila v rejništvu? Je morda povedala še kakšno tudi drugačno izkušnjo, ki jo je zaznamovala kot »deklico iz rejništva?

Mateja: »Ne, mami mi je pripovedovala tako kot pišem v knjigi. Mami je vedra, optimistična osebnost in je imela neizmerno rada svojo teto Minko. Ta ji je v celoti nadomestila starše in tako je tudi predstavila svoje življenje vsem svojim, ki so kasneje vstopili v njeno življenje. Kolikor vem, s tem ni bila nikoli

obremenjena in je danes ponosna name, da sem napisala knjigo o njenem otroštvu.«

Zahvaljujem se Vam za podarjeno knjigo Mladost v rejništvu, ki bi jo morali poznati vsi rejniki in otroci v rejništvu. Ste pripravljeni sodelovati v smislu predstavitve knjige tudi z našim društvom?

Mateja: *»Seveda. Morda bi pregovorila tudi mami, da kdaj sama predstavi svojo zgodbo. Vsekakor pa bi z veseljem, kolikor mi bo dopuščal čas, predstavila knjigo na kakšnem rejniškem srečanju. Rejništvo me zelo zanima in vem, da poteka sedaj drugače kot je bilo v času mladosti moje mami. Vsekakor sem pripravljena to področje življenja še bolje spoznati in morda tudi kaj storiti za otroke, ki ne morejo živeti s svojimi starši. Zavedam se, da se stvari spreminjajo, da je rejništvo drugače in bolje urejeno, ne poznam pa podrobnosti. Vsekakor pa menim, da to področje življenja potrebuje več pozitivnih zgodb, ki jih bo slišal svet.«*

In sva nadaljevali kramljanje še dobro uro, vendar sva zamenjali vlogi. Mateja je z velikim zanimanjem spraševala o tem, kako je rejništvo urejeno danes, jaz sem odgovarjala.

Intervju pripravila in zapisala Maksimiljana Mali, univ.dipl.soc.del.

Občina Brežice

Občina Velenje

Občina Koper

**Občina Dolenjske
Toplice**

Občina Straža

Občina Krško

Občina Bovec

Občina Juršinci

Občina Ljutomer

Občina Maribor

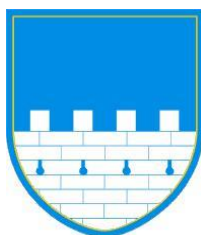
Občina Ajdovščina

Občina Puconci

Občina Trebnje

Občina Tržič

Občina Cerkno

Občina Grosuplje

Občina Lendava

Občina Vojnik

Občina Ormož

Občina Beltinci

Občina Sveti Tomaž

Občina Vipava

Občina Šenčur

Občina Žirovnica

Občina Kamnik

OBČINA GORJE

Občina Gorje

Občina Ig

Občina Litija

Občina Radlje ob Dravi

Občina Miklavž

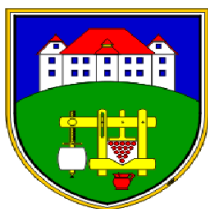
Občina Radenci

Občina Rogatec

Občina Štore

Občina Zavrch

Občina Bovec

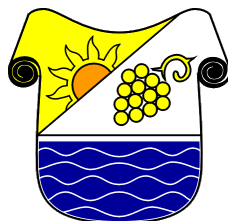
**Občina Slovenske
Konjice**

Občina Sežana

Občina Šoštanj

**Občina Gornja
Radgona**

Zahvaljujemo se tudi vsem donatorjem in sponzorjem, ki na različne načine podpirajo delovanje našega društva.

REJNIŠKI GLASNIK

Številka 52, maj 2018

Kontakti:

rejniskodrustvoslovenije@gmail.com

Uredniški odbor:

Urednica: Maksimiljana Mali

Člani: Katja Dunaj, Jožica Goričan

Lektorica: Majda Vračko Zanič

Naklada: 1100 izvodov

Tisk: Dravski tisk

Izhaja: občasno